DELAVSKI LOBI

DE časopis slovenskih delavcev

Direktor in glavni urednik Marjan Horvat
Odgovorni urednik Ciril Brajer

Ljubljana, 23. avgust 1991
številka 34, letnik 50, cena 25 dinarjev

»DELAVCE IZ TOVARN« Geslo 1991

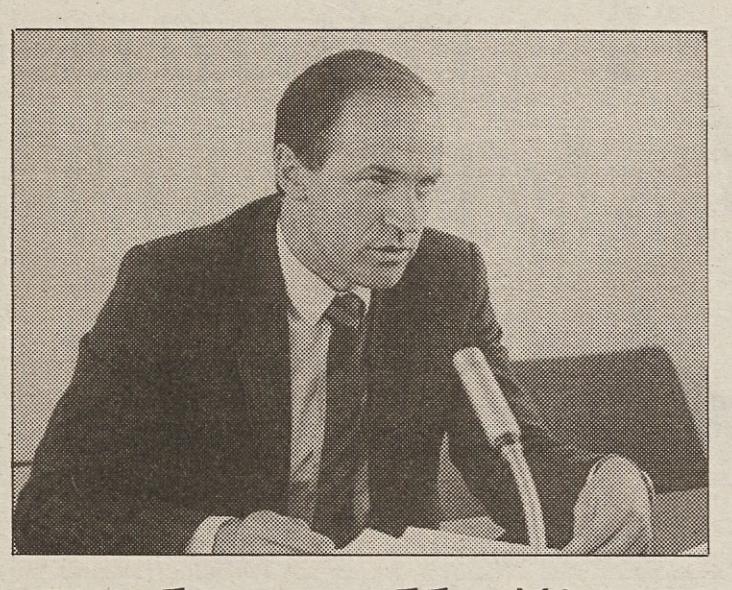

Teden odločitev

Dnevi, ki so pred nami, bodo usodni za delavke in delavce, ki jim grozita predloga zakona o denacionalizaciji in zadrugah. Oblast jim želi z močjo pravne norme neusmiljeno dokazati, da so krivi – da so krivi, ker so trdo delali; da so krivi, ker so se odrekali visokim plačam na račun nakupov vsega tistega, kar dober gospodar potrebuje v skrbi za boljši jutri; da so krivi že zgolj zato, ker so desetletja delali in ustvarjali marsikaj, kar nas je dejansko približalo evropskim standardom produkcije hrane.

Toda dnevi, v katere stopamo s tesnobo, strahom in jezo, bodo zagotovo usodni tudi za oblast, saj bo porušen temeljni postulat vsake demokratične družbe – to je pravičnost. Zloraba instrumentov oblasti, pa naj se sama ima za še tako demokratično, zato, da pride do uničenja na tisoče delovnih mest, je v samem bistvu ne le tragičen trenutek za prizadete delavke in delavce, pač pa tudi dokončna streznitev delavk in delavcev, da smo prisiljeni upreti se temu zlu na načine, ki jih pozna ta Evropa, na katero se tudi ta oblast tako rada sklicuje – z vse učinkovitejšimi in ostrejšimi legitimnimi metodami sindikalnega boja.

Iluzija je pričakovanje, da nam bo oblast sama od sebe kaj dala, podarila že zgolj zaradi usmiljenja ali pa zaradi evropskih civilizacijskih standardov, ki nas obdajajo. Oblast nam bo dala le tisto, kar si bomo sindikati izborili.

Za naše ponudbe po partnerstvu, tvornem sodelovanju med državo in sindikati, oblast ne kaže zanimanja, pa čeprav prihajajo s strani Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki združuje več kot 400.000 članov. Očitno postaja, da se oblast ne zaveda, da je prenekateri demokraciji spodletelo ne zaradi idej ali soldateske, pač pa zaradi revščine.

Ker našim sindikatom ni vseeno, kaj bo s to demokracijo, kaj bo z delovnimi mesti naših kolegov in kolegic, kaj bo s perspektivo našega gospodarstva, vemo, da je teden, ki je pred nami, teden usodnih odločitev. Toda že sedaj lahko napovemo, da če bo oblasti uspelo v parlamentu doseči to, da bo ta teden črni teden slovenskega delavstva, bomo Svobodni sindikati Slovenije storili vse, da bo v naslednjih usodnih trenutkih demokratičnih odločitev črnina zajela tudi njo – to samozadostno, vase zaverovano oblast.

Mag. Dušan Semolič

Predlog za tožbo Izvršnega sveta skupščine R Slovenije

Sekretar republiškega odbora Sindikata republiških državnih organov Slovenije Drago Ščernjavič je 21. 8. 1991 Sodišču združenega dela R Slovenije napisal pismo z naslednjo vsebino:

ZADEVA: Predlog za tožbo Izvršnega sveta skupščine R Slovenije v zvezi s sprejemom sklepa o obračunu osebnih dohodkov delavcev in funkcionarjev v državnih organih v R Sloveniji.

Zakon o spremembi in dopolnitvi zakona o delavcih v državnih organih z dne 25. 6. 1991 v 2. členu določa: »Osnova za obračun OD za mesec julij 1991 znaša 45 % poprečnega OD na delavca, izplačanega v gospodarstvu R Slovenije za mesec maj 1991.«

Po podatkih Zavoda za statisko R Slovenije je poprečni OD v gospodarstvu za maj 1991 13.506,00 dinarjev, 45 % znaša 6.077,70 din.

Izvršni svet skupščine R Slovenije je 19. 7. 1991 določil višino začasne osnove za obračun OD delavcev v državnih organih za mesec julij 1991 in znaša 5.726,00 din. To je samo 42,4 % majskega poprečnega OD v gospodarstvu oz. 45 % aprilskega. Določena osnova je za 6,14 % prenizka.

Ugotavljamo, da je sprejeti sklep (Ur. list R Slovenije, št. 7, 31. 7. 1991, str. 248) o obračunu OD delavcev in funkcionarjev v državnih organih R Slovenije nezakonit glede na zakon o spremembi in dopolnitvi zakona o delavcih v državnih organih z dne 25. 6. 1991, saj gre za neposredno kršitev z zakonom določene delavske pravice, ki ima tudi neposredne posledice.

Sekretar ROS:
Drago Ščernjavič

PREJELI SMO

Izjava Stranke demokratične prenove Slovenije

Odstranitev Gorbačova je najresnejša reakcija boljševizma proti reformiranju realsocialističnih družb, ki ima usodne mednarodne razsežnosti. Obsojamo to nelegitimno in neustavno dejanje pučistov, ki ne sme dobiti podpore mednarodne javnosti, niti formalnega priznanja Slovenije, drugih držav in meddržavnih organizacij.

Na moskovske pučiste se bodo hitro navezale nazadnjaške protidemokratične sile, ki so že doslej v preveliki meri zavirale mednarodni proces prenove, tudi po zaslugi obotavljivosti pri nudenju podpore reformistom. Posebej nevarno je, da se mladim demokracijam izmikajo izpod nadzora represivni aparati, ki si želijo motenja vojne.

Zmaga restavracije v Sovjetski zvezi bi negativno vplivala tudi na razplet jugoslovanske krize. Med pristaši dogmatsko centralističnih sil v federaciji, Srbiji in vojski je bilo že doslej očitno, da si želijo obnovo blokovske konfrontacije in da jim razorožitvene in demokratične težnje Gorbačova ne ustrezajo. Če bi spremembe v Moskvi resnično izničile dosežke mirovnega procesa, bi Jugoslavija lahko postala središče vojaškega soočanja, na kar se reakcionarne sile že dalj časa pripravljajo.

V novih razmerah bo politično delovanje v Sloveniji še bolj zapleteno in odgovorno, kar terja resnejše usklajevanje temeljne politične strategije med vsemi političnimi dejavniki. Zavzemamo se za prilagoditev strategije in taktike osamosvajanja novo nastalim razmeram in menimo, da je nujno še več naporov usmeriti v mednarodno priznanje Republike Slovenije.

Predsednik SDP Slovenije
dr. Ciril Ribičič

Delavcem v izvršilni službi vlakospremno-postajnega osebja Slovenije

Od začetka leta 1989 pa do danes je sindikat prehodil težko pot z različnimi ovirami in spodtikanji.

Kljub težavam smo uspeli začrtati pot ter ustanoviti SAMOSTOJNI SINDIKAT VLAKOSPREMNO-POSTAJNEGA OSEBJA na ravni ŽG Ljubljana. V prehodnem obdobju sindikalnega pluralizma in demokracije smo v našem sindikatu našli najboljšo rešitev za uspešno zastopanje in zaščito delavcev v izvršilni službi – naših članov.

Poiščite nas tudi Vi, predstavniki delavcev, ki ste v izvršilni službi, ki še niste v samostojnem sindikatu vlakospremno-postajnega osebja v ŽG Ljubljana.

Svojim članom nudimo:

– brezplačno pravno pomoč,
– varstvo pravic na delovnem mestu,
– varstvo pravic iz panožne kolektivne pogodbe,
– solidarnostno pomoč
– ter druge ugodnosti po statutu sindikata.

Zakaj naj bi postali člani našega sindikata:

– zato, ker se je za nas odločilo več kot 1500 delavcev iz vrst sindikatov vlakospremno-postajnega osebja R Slovenije;
– zato, ker uspešno zastopamo in ščitimo delavce različnih poklicev, kot so: premikač, kretnik, vodja premika, manipulant, sprevodnik, vlakovodja, vodja vlaka, določevalec vl. skupin, in vse druge delavce, ki so v našem sindikatu;
– zato, ker vse delavce zastopamo pri izdelavi kolektivne pogodbe.

VARSTVO NAŠIH ČLANOV SE PRIČNE NA DELOVNEM MESTU

Dobro se zavedamo, da se varstvo naših članov prične na delovnem mestu. Kaj nam koristi vsa demokracija, če ti lahko že vsak »vodja« ali »šefič« grozi: »Naredi to in to, če pa ne, pridi po knjižico.«

Tako obnašanje je protizakonito, saj uvaja na delovnem mestu psihozo strahu in teror. Sindikalni zaupniki bi morali zahtevati, da se taki »vodilni« premestijo na takšna delovna mesta, kjer bodo »poveljevali« samo še sebi.

POIŠČITE NAS!

Podrobnejše informacije dobite pri vodstvu sindikata na tel. ŽAT 899/25-55 ali osebno na sedežu Sindikata Trg OF 7, v Sekciji za promet Ljubljana.

Vodstvo glavnega odbora Sindikata

ODMEVI

Koga zares razburja zakon o denacionalizaciji

Ob bližajočem se sprejemu zakona o denacionalizaciji se pojavljajo najrazličnejši »vizionarji« naše prihodnosti, ki želijo prikazati posledice tega zakona kot nekakšno »katastrofo« za vse. Nekateri gredo celo tako daleč, da predvidevajo vsesplošno lakoto prav zaradi denacionalizacije...

Čeprav je vsakemu povprečno mislečemu jasno, da zaradi vračila ukradenega premoženja nihče ne bo lačen, ne morem mimo srda ob polemiziranju z nasprotniki poprave povojnih krivic. O njihovih moralnih kvalietah tukaj ne bom razpravljal (odtujevanje težko pridobljene lastnine je za njih očitno moralno), pač pa bi jim želel njihovo nedoumljivo zmoto pojasniti!

Robert Peklaj v članku »Slovenija bo lačna« z dne 2. 8. 91. na dolgo in široko izračunava in modruje o težkih časih, ki naj bi nas čakali prav na podlagi denacionalizacije. Njegovi argumenti so neutemeljeni, predvsem pa navzkriž sami s sabo. Upanje na koncu članka, kjer se pojavlja strah, da ne bi po vzoru nacionalizacij danes jemali »manjkajočo zemljo«, je priznanje starih krivic, ki jih je povzročila prav nacionalizacija, katere Peklaj skozi ves članek ne želi popraviti.

Naj takoj na začetku omenim, da zakon o denacionalizaciji, ki je zrel za sprejem, predvideva omejitve pri vračanju prav pri okrnjevanju funkcionalnih kompleksov. Tako je za večje komplekse predvidena solastninska pravica. Prestrukturiranje je tako tangirano na daljši čas. Cilj pa so seveda družinske kmetije. Agrokombinati so vsa ta dolga leta bili dotirani, poznali pa so tudi razne ugodnosti, ki jih kmet ni v tolikšni meri. Če govorimo o farmah, že danes vemo, da so ekološko vprašljive (prašičje farme) in le-te drobijo po manjših kmetijah. Kar se mehanizacije tiče, bo ta npr. na voljo v zadružnih servisih, kjer jo bodo z drugimi storitvami dajali v zakup posameznikom. Strokovnjaki bodo tudi v prihodnje potrebni vsakomur, vključeni pa bodo v kmetijsko pospeševalno službo.

Delavci, zaposleni v kmetijstvu, so večinoma polkmetje. Njihove obdavčitve bodo večje kot obdavčitve kmetov. Izguba delovnih mest, ki naj bi jih čakala ob transformiranju agrokombinatskih gigantov, jim bo hkrati prinesla nova delovna mesta, in sicer v privatnem sektorju. Zemlje bo dovolj, del bo šel v prodajo, del v najem. Novi – stari lastniki ne bodo te zemlje zgolj občudovali in gledali, kako na njej rase plevel in trava. Pa še kako bodo poskrbeli, da bo zares maksimalno izkoriščena. In to ne sami. Tudi ob pomoči prav teh delavcev, ki naj bi ostali na cesti. Pa še to: Za bistveno višji honorar. Oklepati se plač v kombinatu, ki komaj dosegajo minimalni OD, je oklepanje starega sistema, ki nas je po vseh teh desetletjih pripeljal na rob propada. Tudi sistematično uničevanje kmetijstva, ki je trajalo vsa ta leta, se bo moralo nehati z vzpostavitvijo pravih lastninskih odnosov in pravnih norm v dobro vseh, ne le lastnikov.

Vsak privatni lasntik ima logičen interes prizadevati se za svoje delavce, zagotovo bolj kot država. Tukaj gre za racionalizacijo, boljši izkoristek, skratka za boljši končni rezultat. Agrokombinati se bodo pač prestruktruirali, tako kot se ponekod gozdna gospodarstva že pripravljajo na svojo novo funkcijo, in sicer kot sečni servisi. Naj še enkrat omenim, da bo ves kader, ki je danes zaposlen v teh »paradružbenih« organizacijah, imel po novem ob pravem lastniku tudi bolje plačano delo.

Nihče me ne bo prepričal, da ima direktor agrokombinata večji motiv za delo in uspeh kot privatni lastnik zemlje. Kdor še vedno verjame v takšne pravljice, naj natančno preuči, kam je pripeljalo totalno zatiranje privatne lastnine na zemljiščih in gozdovih ter formiranje velikih zadružnih posestev (npr. v Sovjetski zvezi, kjer je bil končni rezultat takšnega upiranja totalno razsulo kmetijstva in živinoreje, okronano z nepopisno lakoto današnjih dni, in to na najboljši zemlji na svetu – ruskem černozjomu). Pšenico je bilo treba plačevati Zahodu celo z zlatom. Prav Zahod, kjer je glavnina zemlje privatna, pa začuda ne pozna lakote, ampak ima hrane celo preveč. Vračanje zemlje pravim lastnikom, ki naj bi ga izpeljal zakon o denacionalizaciji, pa je približevanje trgu, Zahodu, Evropi.

Vsi tisti, ki vneto zagovarjajo takšno stanje, kot je (status quo), in se hkrati maskirajo pod krinko zaščite interesa delavcev, želijo le-te še naprej siromašiti in iz svojih vodilnih funkcij uresničevati zgolj svoje osebne pozicije in interese, nikakor pa ne interesov drugih, tudi delavcev, na katere se tako zvesto izgovarjajo, ne!!!

Lakote torej ne bo, če bo seveda dosledno izpeljana denacionalizacija; zagotovo pa bo res, če ta ne bo izpeljana. Zgodilo se bo ravno to, kar se je že v Sovjetski zvezi. Delavci na velikih posestvih delajo brez motiva (pri nas plača 5.000 din na mesec najbrž ni pravi motiv, še posebej, če prihaja neredno), privatna razdelitev pa pomeni poleg edine možne motivacije privatnika tudi socialno funkcijo (delovna mesta nove, zares ekonomične zaposlitve itd.). Tudi v Sovjetski zvezi so to spoznali, vsekakor prepozno. Tudi tam so začeli razbijati velika posestva in zemljo deliti v privatne roke. In vse kaže, da je treba kljub vsem tem dokazom še tisočkrat ponoviti, da je konec stare zablode, ki se je ukoreninila v miselnost mnogih in nas res pelje v prepad, in sicer, da je vse od vseh?! Govoriti o izgubah zdajšnjih delovnih mest je govoriti o izgubah delovnih mest komunizma. A hkrati vpiti o novih krivicah, ki nikoli, zares nikoli ne bodo dosegle povojnih krivic, je nonašalantno zavajanje brez primere. Morebitnih novih krivic ne bo, kajti izpeljava zakona je takšna, da uvaja pravičnost za vse. Zdajšnji gospodarji so bili v položaju, ko so »žrli« svojo lastnino (družbeno lastnino) in se z njo na veliko okoriščali. Prav z zakonom o denacionalizaciji to ne bo več mogoče. Morda zato toliko »računskih mojstrov«, računov, toliko številk in dokazovanj, kako hudo bo!!! Ne pozabite, njihova izračunavanja imajo vedno pozitiven učinek zgolj in izključno samo v njihovih lastnih žepih. Pa nikjer drugje. V tem so se namreč v dolgih desetletjih dodobra izkazali, in to v našem ukradenem premoženju. Bomo to trpeli še naprej? Povem vam, da ne...

Jure Žikič, združenja lastnikov razlaščenega premoženja, Tržaška c. 34, Ljubljana

Pripis uredništva:

Žal moram Jureta Žikiča razočarati. Ob natančnem branju omenjenega članka v 31. številki DE, ki je izšla 2. avgusta, bi bralec lahko ugotovil, da »modrovanja, izračunavanja in argumenti« niso moji, ampak le zapis pogovora tam omenjenih ljudi. Poleg tega (kljub temu, da je skušal moj zapis posmehljivo prikazati in z nekaterimi dvomi o moralnih kvalitetah) bi ga opozoril, da trditev »...starih krivic, ki jih je povzročila prav nacionalizacija, katere Peklaj skozi ves članek ne želi popraviti« ne drži in je neresnična. V članku namreč piše: »Sindikat ni proti temu, da se popravijo očitne krivice, vendar pa naj zemljo dobijo le tisti, ki jo obdelujejo in od nje živijo, drugi pa bi dobili tako imenovane priznanice, s katero bi lahko kupili zemljo ali gozd.« Tudi drugače nikjer ne nasprotujem popravi starih krivic in razdelitvi zemlje pravim lastnikom, čeprav mi je po drugi strani popolnoma vseeno, čigava je zemlja, saj si želim le, da bi imel tudi v prihodnje dovolj poceni hrane. To pa si verjetno vsi želimo, kajne?

Robert Peklaj

Demosa nikoli ni bilo

je napisal Mladen A. Švarc v DE 9. avgusta, potem pa v sestavku zlil jezo čez vse, začenši pri Antonu Drobniču, pa Janezu Kopaču, pa Tomažu Drozgu, vse te pa pomešal še s trojko Bavčar–Janša–Korzika, jim dodal LDS z Mladino, pa SDZ, pa skorajda končal s klikami ali skupinami Demosovih strančic, vmes pa opeval Stranko demokratične prenove, ki mora – po njegovem mnenju – priti v naslednjo vladno večino... Tako je napisal Mladen A. Švarc, in ker je DE pluralističen časopis, natisnite še moje mnenje.

Demosa nikoli ni bilo, a je vendarle odnesel Stranko demokratične prenove, ker je menda tudi nikoli ni bilo, kot tudi nikoli ni bilo kake Zveze komunistov, te pa ni bilo, ker ni bilo komunistične partije, in tudi te ni bilo, ker ni bilo komunistov.

V bivši Jugoslaviji smo svoj čas (po mojem mnenju) imeli nekje zgoraj na najvišjem nivoju Centralni komite zveze karieristov ali prevarantov, spodaj med zaslepljenim članstvom pa je bilo potem tako najpomembnejše dejstvo, da je bila čimbolj »zdrava« struktura, torej, da je bil pravšnji odstotek mladih, pa žena, pa članov Rdečega križa, pa platfusarjev, pa kimačev, pa... Matija Maček, eden od slavnih lažnih komunistov, se pravi karieristov, je dejal po vrnitvi iz SZ (bilo je pred 2. svetovno vojno), da bi iz njihove partije odšli vsi člani, če bi jim povedal, kako je bilo tam pri Stalinu. Pa ni. Naš veliki lažni ideolog Edvard Kardelj je v enem od medvojnih ukazov partizanom napisal tudi POBIJTE VSE DUHOVNIKE, INTELEKTUALCE... Morda zato, da ne bi opazili, kako slab je bil pri zemljepisju, ko so po vojni v Istri risali mejo med Slovenijo in Hrvaško, ko je zamešal dve istrski reki. O Josipu Brozu je pred časom izšla lepa knjiga, ki se bere kot kaka knjiga o Casanovi, do komunizma pa mu je bilo toliko, kot je meni do peska na Alfi Centavri. Vse skupaj torej ena sama prevara, ki pa je – priznam – dobro uspela.

Mladen A. Švarc meni, da mora slovenska SDP priti v naslednjo vladno večino. Verjetno zato, ker se mu toži po nekakšnih starih zlatih časih. Čudno. Res je tudi, kot pravi, da je Evropa že pozabila na protikomunizem. Logično, saj tam ljudje, ki se imenujejo za komuniste, ne rinejo v vlade. Celo v Italiji, koder je KP malodane najmočnejša stranka, ostajajo lepo v opoziciji, Mladen pa naj mi na globusu pokaže vsaj eno uspešno državo, koder vladajo komunisti ali pa kjer so v vladni večini.

Pa zdaj ob koncu še besedico o Antonu Drobniču in o vsej tej godlji okrog njega. On in vse to okrog njega je le posledica neke norosti. Prve svobodne volitve z zmago DEMOSA (ki ga nikoli ni bilo) so nam prinesle otroški vrtec demokracije, kar pa je še vedno mnogo bolje od prejšnjega polstoletnega slepljenja ene stranke. In ko Mladen A. Švarc v svojem sestavku omenja Drobniča in politično moralo, bi morali v zvezi z njo marsikaj razčistiti najprej iz tega polstoletnega mraka, točneje teme. Pobrskajmo še malo po spominu, pa se spomnimo, kako je France Popit že ob svojem zatonu po Sloveniji iskal notranje sovražnike in jih našel v – tako jih je sam imenoval – meščanski desnici. Potem je prišel čas naglih sprememb, ki jih je prinesla mladost, zbrana okrog časopisa Mladina, in ZK je svoja stališča po hitrem postopku spreminjala. Poznamo parole iz tistega časa: Za socializem po meri človeka, a od tistega ni bilo nič; potem Evropa zdaj!, pa je le-ta danes še mnogo dlje od Jugoslavije; nam je nekoliko bliže, a ne zaradi SDP, ki se je med tem prelevila iz ZK, pač pa zaradi drugih strank. Nihče drug kot komunisti-karieristi se ni v teh 46 letih tako vešče prilagajal spremembam položaja. Številni drugi so po mesecu (letu ali nekaj letih) članstva »spregledali« in izstopili iz ZK ali SDP ali kakor se bodo imenovali pojutrišnjem. Nekateri pa še ne. Ampak UTOPIČNI SOCIALISTI so vendar že več kot stoletje v nebesih...

Jože Praprotnik

***P. s.:** Afera JBTZ je preteklost, ne bo pa utonila v pozabo, in tudi ona bo še vrgla lepo senco na ZK, SDP ali kakorkoli se bodo že imenovali sicer morda povsem nedolžni nasledniki karieristične zveze Slovenije. Žal.*

Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije o »privatizaciji«

Vlada mora pasti, le cena je vprašanje

Republiški odbor Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije, ki je tvorno sodeloval že v javni razpravi o osnutkih zakonov o privatizaciji in denacionalizaciji, ugotavlja, da so predlogi omenjenih zakonov oblikovani na novih konceptualnih osnovah, ki se bistveno razlikujejo tako na področju lastninjenja kot tudi vračanja kmetijskih zemljišč. Republiški odbor zato zahteva, da predlagatelj zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij in zakon o denacionalizaciji vrne v fazo osnutka in s tem omogoči demokratičen način obravnave in sprejemanja odločitev, ki so življenjskega pomena za delavce agroživilstva.

»... Tako kot v predlogu zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij se tudi v predlogu zakona o denacionalizaciji izraža nedopusten diskriminacijski odnos do upravljalcev družbenega premoženja v kmetijski dejavnosti v primerjavi z drugimi gospodarskimi dejavnostmi. Kmetijska zemljišča se vračajo pod drugačnimi pogoji kot druge nepremičnine, saj se ne upoštevajo omejitve iz 2. odstavka 21. člena in 2. odstavka 25. člena zakona. Določila 27. člena zakona o vračanju kmetijskih zemljišč pa se bistveno razlikujejo od istovetnih določb predloga zakona z dne 5. 7. 1991, **kar pomeni, da je predlagatelj popustil političnim pritiskom kmečkega lobija in združenja lastnikov razlaščenega premoženja. Posledice bodo stečaji in likvidacije kmetijskih organizacij, več kot 12.000 delavcev v kmetijstvu bo brez zaposlitve, zmanjšala se bo kmetijska pridelava in s tem povečale cene hrane, stopnjevali se bodo socialni nemiri in destabilizacijski pritiski na državo Slovenijo.** Zavračamo trditve o slabih proizvodnih rezultatih in neučinkovitosti kmetijskih kombinatov, ker so neargumentirane in politično tendenciozne. Kmetijske organizacije, ki razpolagajo s komaj 12,6% obdelovalne zemlje (84,4% obdelovalnih površin je v zasebni lasti), ustvarjajo na prostorsko zaokroženih kompleksih nadpovprečne proizvodne rezultate na ravni razvitih evropskih držav tako v prireji mesa in mleka kot v pridelavi pšenice, koruze, sladkorne pese in drugih kmetijskih rastlin. Proizvodne rezultate je mogoče preveriti na podlagi obstoječih analiz na Kmetijskem inštitutu Slovenije, Gospodarski zbornici Slovenije – Sekciji za agroživilstvo, pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter na samih družbenih posestvih. Z vračanjem kmetijskih zemljišč v naravi bo nastala nepopravljiva gospodarska škoda,ker bo zaradi številnih interesentov – potomcev nekdanjih lastnikov, prišlo do prerazdrobitve strnjenih obdelovalnih površin (njiv, travnikov, sadovnjakov in vinogradov), na katerih ne bo mogoča racionalna in ekonomsko učinkovita proizvodnja. Ob tem je treba upoštevati dejstvo, da bodo iz proizvodnje funkcije nepovratno izpadla osnovna sredstva, v katera so zaposleni v kmetijskih organizacijah in celotna družba vložili nekaj milijard dolarjev. Propadu bi bila prepuščena vsa gospodarska poslopja, kmetijska mehanizacija in visoko selekcionirana osnovna čreda, ki je rezultat štiridesetletnega dela kmetijskih strokovnjakov. Prekinjeno bi bilo uspešno razvito računalniško vodeno delo v živinoreji in poljedeljstvu ter neuporabni deset tisoč dolarjev vredni programi. **Brez dela bi ostalo okrog 2.800 kmetijskih strokovnjakov, v katerih šolanje je družba vložila milijone dolarjev.** Nerazumljivo je, da vlada, ki se dnevno srečuje s stečaji in brezposelnostjo, sama predlaga zakone, s katerimi likvidira uspešna podjetja, povečuje materialno ogroženost delavcev in njihovih družin, spodbuja socialne nemire in zmanjšuje gospodarsko in politično stabilnost države.

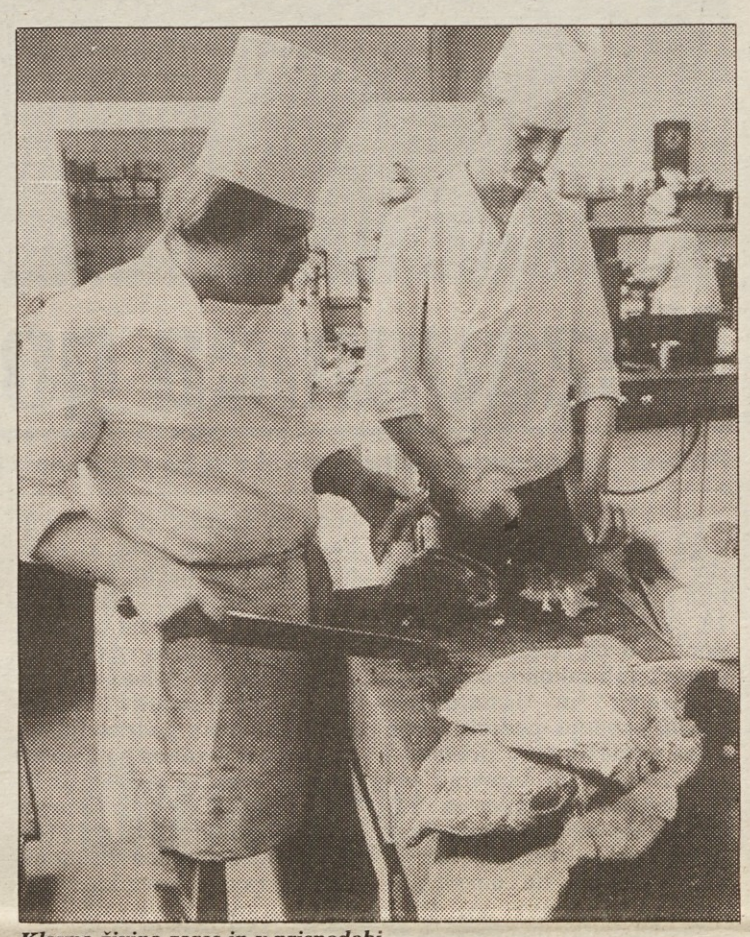

Klavna živina zares in v prispodobi

Ali lahko taki vladi še zaupamo?

Če podrobno proučimo prilogo k obrazložitvi zakona o denacionalizaciji, ugotovimo, da je bilo na podlagi agrarne reforme in zaplemb podržavljenih 51.000 ha obdelovalne zemlje, kar predstavlja komaj 9% od vseh takratnih obdelovalnih površin, ki pa so ostale v zasebni lasti. Od podržavljenih zemljišč je bilo 21.953 ha zaplenjeno nemškim posestvom, ki se jim premoženja ne vrača. Agrarnim interesentom je bilo razdeljenih 16.000 ha, ki se prav tako ne vračajo, ker gre za premoženje oziroma lastninsko pravico fizičnih oseb (16. člen). Iz tega sledi, da ostane za vračilo nekdanjim lastnikom le 13.047 ha obdelovalne zemlje ali 13 % od skupne obdelovalne zemlje v družbeni lasti. Ker ta obdelovalna površina, ki se bo razdelila nekdanjim lastnikom oziroma njihovim številnim dedičem, povečini nekmetom, ne pomeni kakšne večje pridobitve za zasebni sektor kmetijstva, je morala kmečka zveza svoje predvolilne obljube uresničiti na drug način. To pa je dosegla z zakonom o lastninjenju, ki določa podržavljanje vseh obdelovalnih zemljišč v družbeni lastnini in njihov prenos na Sklad kmetijskih zemljišč, kar pomeni likvidacijo kmetijskih podjetij z odvzemom osnovnih proizvodnih sredstev ter v končni fazi razdelitev obdelovalne zemlje v zakup tako imenovanim družinskim kmetijam. Na ta način bodo kmetje zavarovani pred močno konkurenco kmetijskih podjetij, ki so s sojimi visoko strokovnimi kadri in sodobno tehnologijo sposobna pridelovati cenejšo hrano kot v praksi še nepotrjene družinske kmetije. **Pri tem pa ne gre pozabiti, da bo tudi država ob dobršen del davkov, saj analize Kmetijskega inštituta Slovenije kažejo, da so kmetijska podjetja po enoti proizvoda povprečno trikrat več obremenjena kot kmetije, ki plačujejo minimalen davek na osnovi katastrskega dohodka...«**

Zaradi prostorske stiske žal nismo mogli objaviti še za tri tipkane strani več kot trdnih argumentov, ki jih sindikat kmetijske in živilske industrije navaja v svojih stališčih proti tem norostim.

Prepričani pa smo, da je tudi del, ki ga objavljamo, najmanj dovolj za to, da padejo vsi predlagani zakoni. In če ne, da pade vlada. Pasti bi morala sicer že zato, ker sili s tako nestrokovnimi in nevarnimi predlogi. Padla bo prej kot slej, tudi če jih izsili. A žal bomo za to prav vsi plačali gromozansko ceno.

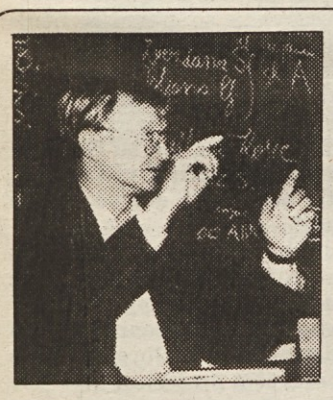

Če vprašate mene

Treba je pohiteti. Odcepitvena kriza se, tako se zdi, morda hitreje bliža razpletu, kot je bilo mogoče predvideti. Demosovo bratovščino vse bolj utesnjujejo vezi predvolilne zaprisege. Posamezni politiki so preveč zadovoljni z doseženim in drugi premalo s tistim, kar jim je uspelo doseči. Vsi se spogledujejo z novimi zvezami. Prešuštvovanje je vsesplošno.

Preden pride do političnega prekopicavanja, legalizacije nezvestobe in prihodnjega začasnega samozadovoljstva, pa si je treba plačati usluge, razdeliti fevde, stopiti v svet kapitala s kapitalom – pa čeprav z delavčevim, nikogaršnjim torej.

Tudi sam bi, če bi bil, kjer nisem, in za tisto, proti čemur sem, v zavetju zbalkaniziranega ozračja in sivo-zelene logike skušal paket lastninskih zakonov sprejeti hitro in dokler je še čas.

Zelo odločno bi stlačil med sovražnike tudi vse, ki oporekajo ali celo zavračajo Demosovo premočrtno pot v družbo bogatih bivših lastnikov in okradenih brezpravnih delavcev, v državo prihodnjih socialnih in političnih skrajnosti. Pri tem bi mi še kako koristile izkušnje nekaterih sedanjih protagonistov sistema v boju z razrednim sovražnikom izpred svoje levitve.

Če vprašate mene, so za Demosovo združbo dani vsi pogoji za legalen sprejem roparskih zakonov, saj zanje ni nikakršne ustavne osnove – novo ustavo bo pa, kajne, gotovo treba sprejemati z referendumom.

To prehitevanje po desni se bo, o tem sem trdno prepričan, saj si tudi v Svobodnih sindikatih ne moremo privoščiti naivnosti, zelo slabo končalo za delavce. Nisem pa prepričan, da bosta nesrečo preživela Demos in njegova vlada.

Sicer pa, žrtve so neizbežna sestavina boja, da le izperemo poslednje ostanke komunizma, ki se je kot usedlina zažrl v duše delavcev, da še vedno zahtevajo delo in pošten lastninski delež, da bodo od obojega lahko spodobno živeli. Kako dolgoročno škodljive so lahko posledice takšnih manir – pa tako spoštljivo, pokorno in verno je bilo nekdaj to ljudstvo, kajne?

Potem bodo pa govorili, da so delavci naščuvani, od sindikatov zapeljani, postopači, lumpenproletarci... Kaj vse bodo takrat govorili, da jim le ni treba sedaj poslušati.

Doro Hvalica

O lastninskem zakonu v Pivovarni Union

Sindikati so našli zaveznike

Sindikati in poslovodstva skupaj? Tudi to je mogoče, kadar jih združi strah pred tako bedarijo, kot je predlagani zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij! Kot v teh dneh tolikokrat, so se Dušan Semolič in predstavniki mestnih in panožnih sindikatov živilske industrije v torek o lastninjenju pogovarjali v Pivovarni Union.

Solidna firma, to lahko potrdi vsak ljubitelj piva. So pa tudi med redkimi svetlimi primeri odnosa do zaposlenih. Ne odpuščajo! Raje delavcem dokupujejo manjkajoča leta do upokojitve, prerazporejajo in sploh počno vse, da bi kdo ne ostal brez dela.

Toliko za uvod, kajti beseda je tekla predvsem o katastrofalnih posledicah, ki bi jih povzročilo sprejetje predlaganega zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij.

Strah je upravičen, saj so dodobra pretehtali izkušnje vzhodnonemških pivovarjev po združitvi – zahodnonemške pivovarne so namreč pokupile vse vzhodne. V teh so se najprej celo veselili, češ, prišel bo svež denar, sodobnejša oprema, izkušnje...

Zahodnjaki pa so vse pivovarne takoj zaprli ali jih uporabljajo le še za skladišča svojega piva. Namen nakupa je zdaj jasen. Gre za stare pivovarne v mestnih središčih in kupci špekulirajo s ceno zemljišč. Tisoče vzhodnonemških pivovarjev pa so enostavno zmetali na cesto.

Slišali smo, da bi bile po sprejetju predlaganega zakona tudi pri nas vse možnosti za kaj podobnega.

Sicer so v Unionu pribili, da podpišejo vse pripombe na zakon, ki lete od vsepovsod, in da je zadnji predlog najslabša od vseh možnih različic.

Z gosti so se strinjali, da ponujena pot vodi v polom. Za mnoge takoj in celo za peščico, ki bi sicer brž obogatela, le malo kasneje. Predvsem pa predlagatelji zakona povsem ignorirajo delavce, ki so vendarle v dolgih letih garanja in odrekanja zgradili vsaj to, kar imamo. Stara oblast je priznala kar dobršno mero napak. Zato je toliko težje razumljivo, da jih nova, ki je zrasla prav na kritiki teh napak, trmasto ponavlja.

Parlament sprejema nove simbole z dvotretjinsko večino, tako usodne stvari, kot je ta zakon, pa z navadno. Že to je nesmisel, kaj šele dejstvo, da se tragičnih posledic vsi zavedamo, pa vendarle rinemo vanje kot slepi v prepad.

Zakon bi pomenil grobo, neposredno vmešavanje politike tja, kjer ima najmanj početi. Torej bi bil velikanski korak nazaj prav tam, kjer smo tako glasni – pri uveljavljanju tržnih zakonitosti! Gre zgolj za povsem prozorno igro strankarskih veljakov, ki bi si radi prigrabili moč nad gospodarstvom, denarjem.

Nesramen cinizem je, ko delavcem, ki komaj še životarijo, ponujajo odkup tega, kar je bilo že njihovo, za gotov denar. Tisti v podjetjih, ki štejejo več kot 500 zaposlenih, pa bi tako obdržali le pravico garati in molčati.

Zatorej je sindikat dobesedno prisiljen v korenit odpor in po zdravi logiki bo imel močnega zaveznika v managementu. Pripravljalci zakona so pokazali preveč nestrokovnosti, kratkovidnosti, površnosti (bolj grobih izrazov ne bomo naštevali), da bi si sami ne ustvarili močne nasprotne fronte dobršnega dela strokovnjakov, poslovodstva, delavcev in njihovih sindikatov.

Fronta je torej močna, njena uspešnost pa bo odvisna od tega, ali bo zmagala zdrava pamet ali (kot že tolikokrat) strankarska disciplina in nekaj sebičnih interesov, združenih v močne, agresivne, za vsak argument gluhe lobije.

Ciril Brajer

Samo bedaki in konji

Sprejetje zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij bi ob drugih veljavnih zakonih in predpisih povzročilo vrsto polomov. Union med drugim svari, da bi večji del tujih partnerjev umaknil svojo opremo, ki jo je vložil v slovenska podjetja in jo umaknil v države, kjer jo bo resnično lahko vložil v podjetja in zavaroval svoje pravice.

Če pa bo tuji partner pristal na to, da dobi vloženo opremo izplačano, bo moralo slovensko podjetje takoj plačati carinske dajatve in druge uvozne davščine. Odkup namreč ukine status tujega vlaganja, zaradi katerega je oprema ob uvozu oproščena carine.

Prekinitev pogodb o tujem vlaganju bo povzročila še pretrgane izvozne tokove blaga, izdelanega s to opremo, usahnila bo motiviranost tujih partnerjev...

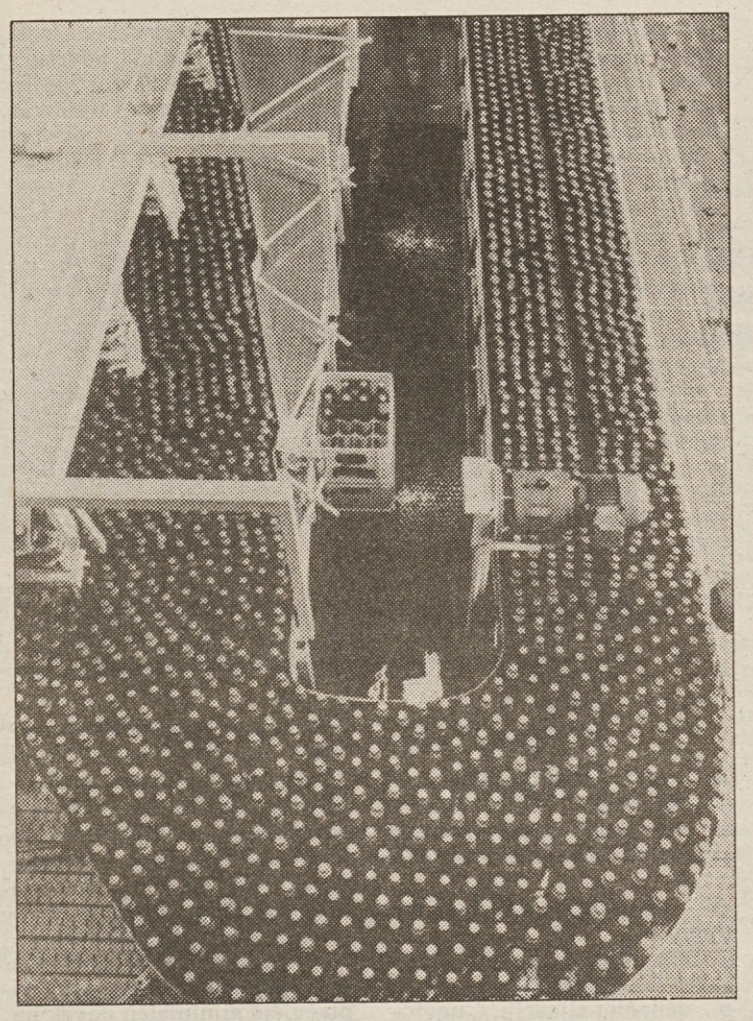

Takšnega direktorja nočemo

V mariborskem Talisu so zaradi nezadovoljstva z nizkimi plačami in vodstvom podjetja ustavili delo

V ponedeljek, 19. avgusta se delovni teden v mariborskem Talisu ni začel tako kot vedno doslej. Čeprav so bili vsi na svojih delovnih mestih, pa strojev niso vklopili. Začela se je namreč že prejšnji teden napovedana stavka. In kaj je delavce pripeljalo v tak položaj, da so se odločili za stavko? Tudi tokrat so vzroki znani: premajhne plače in nikakršno informiranje o delovanju podjetja.

Morda do stavke sploh ne bi prišlo, če bi na napovedani zbor delavcev ob šestih zjutraj prišel tudi direktor ali pa kdo od vodstva podjetja. Vendar o njih ni bilo ne duha ne sluha, tako da se je nezadovoljstvo delavcev še povečalo. Zato ne preseneča, da se je vsem zahtevam pridružila še ena, in sicer odstop direktorja in vostva podjetja. To zahtevo so resda postavili šele na jutranjem zboru delavcev (kasneje se ji je pridružila še zahteva po zamenjavi delavskega sveta), vse druge pa so posledica razmer, ki so se slabšale že nekaj časa. Delavci zahtevajo: da se jim izplača osebni dohodek v celoti, kot to predvideva kolektivna pogodba, ne pa da jim vodstvo ponuja le nekaj manj kot 70 odstotkov s kolektivno pogodbo določene plače; zahtevajo izplačilo ostanka regresa v gotovini, saj so prvi del dobili v bonih; nerešeno je tudi vprašanje nadur, saj so v poletnih mesecih delali tudi po 250 ur na mesec, čeprav jim tega presežka ni nihče plačal; neizplačani so tudi še potni stroški, prehrana, dnevnice za šoferje, prevoz na delo in drugi dolgovi podjetja. Vse to so zahteve, ki se pojavljajo skoraj vsepovsod. Žal pa je edini odgovor, ki ga dobijo, da zakon ne dovoljuje izplačila vsega tega. Delavce pa še najbolj jezi, kot je dejal predsednik stavkovnega odbora Albin Hozjan, da se je bil sindikat pripravljen pogajati in tudi sklepati kompromise, žal pa ni bilo take pripravljenosti tudi na strani vodstva. Zato je bil sindikat skorajda prisiljen organizirati stavko, saj bi drugače izbruhnili divji in nenapovedani protesti delavcev, ki pa bi lahko prinesli samo škodo.

Kako se bo stavka končala, ko to pišemo, še ne vemo. Delavci pri svojih zahtevah vztrajajo in vse bolj je očitno, da ne bodo odnehali, dokler ne odstopi direktor. V ljudeh se je nabralo preveč besa in nezadovoljstva z lastno usodo, da bi jih lahko že tolikokrat izrečene obljube pomirile. Morda bi novo vodstvo le prineslo upanje na boljše čase, še posebej, ker so delavci pripravljeni nadomestiti izgubljeni čas, če do zamenjave pride. In res je, zakaj ne bi bilo breme težkih časov enakomerno porazdeljeno na vse!

Robert Peklaj

Lani se je na tržišču pojavilo novo podjetje Limbo d.o.o., ki je počelo podobne stvari kot Talis, in sicer prodajalo pijače. Med njegovimi ustanovitelji sta bila tudi sedanji direktor Talisa Matjašič in nekdanji predsednik delavskega sveta Pogorevčnik. To podjetje pa se je sedaj preimenovalo v Alpe Adria Trade, ki prodaja pivo gold fassl avstrijskega proizvajalca Ottakringerja. Vse bi bilo v redu, če ne bi bil edini proizvajalec in prodajalec tega piva v Jugoslaviji Talis. Torej je možno le dvoje: ali je kdo iz Talisa prodal temu podjetju to pivo po veliko nižji ceni ali pa krši pogodbo zunanji dobavitelj. Verjetno bomo morali o tem še pisati tudi v našem časopisu.

Nezaupnica gospodarstvu

Posvet podravskega sindikata delavcev trgovine in gospodarske zbornice o lastninskih zakonih

Na razširjeni seji območnega odbora sindikata delavcev trgovine Podravja, ki je bila v Mariboru v ponedeljek, 19. avgusta, so razpravljali samo o dveh stvareh, in sicer o predlogih zakonov o denacionalizaciji in lastninskem preoblikovanju podjetij. Seje so se udeležili tudi predstavniki Sekcije za trgovino pri Gospodarski zbornici za Podravje, saj imata tako sindikat kot zbornica podobno odklonilno stališče do omenjenih predlogov zakonov.

Predstavniki obeh strani so se strinjali, da Slovenija omenjene zakone potrebuje, saj smo tudi glede na druge republike v zaostanku, vendar pa bi bilo le treba pred sprejetjem upoštevati nekatere spremembe. Tako je nerazumljivo, da se tudi tisti del premoženja, ki so ga ustvarili delavci (tako imenovali skupni sklad, kamor spadajo stanovanja, obrati družbene prehrane, počitniške zmogljivosti itd.), skuša podržaviti in odvzeti. To, so dejali iz Gospodarske zbornice, mora ostati last delavcev. Prav tako mora del kupnine, ki bi jo dobili z delavskim odkupom, ostati v podjetju, saj bodo podjetja le tako lahko dobila vsaj nekaj svežega kapitala za svojo obnovo. Pri takšnem odkupu bi bili delavci zanj tudi veliko bolj zainteresirani. Ob pogojih odkupa in poskusih vlade, da bi zamrznila plače, pa je malo verjetno, da bodo delavci vsaj, veliko teh ne, postali novi lastniki sedanjega družbenega bogastva. Zato bodo ti zakoni, po njihovih besedah, za vse tiste, ki so si na nepošten način pridobili veliko bogastvo, priložnost, da pridejo do poceni podjetij. Ironija je tudi to, da hkrati z zakonom o denacionalizaciji, ki naj bi popravil napake pri nekdanjem podržavljanju, uvajamo nov zakon o nacionalizaciji, saj bo večina družbene lastnine prešla v državne roke. Sindikat meni, da s tem zakonom še vedno ne bomo dobili pravega lastnika, le državni uradniki bodo prišli na svoj račun. Še huje bo, ker bodo do naših podjetij tako poceni prišli tujci, saj jih zakon izenačuje z nami. Omenjeni zakon je torej prava nezaupnica gospodarstvu, saj, kot kaže, država le-temu ne zaupa in ne verjame, da bi lahko rešilo naša podjetja. Še bolj pa se je ravznela razprava o predlogu, da naj bi vsak polnoleten državljan Slovenije dobil tako imenovano državljansko delnico. Mnenje navzočih je bilo, da delnice niso rešitev za naše gospodarstvo, saj se niti ne ve, kakšne bodo in koliko bodo veljale na tržišču. Sindikat je zato predlagal, naj se te delnice razdelijo kar v podjetjih, saj bi s tem delavec pridobil tudi možnost odločanja. Tega pa državljanske delnice ne omogočajo.

Lastninski zakoni imajo poleg slabih strani tudi nekaj dobrih. Ena je zagotovo to, da sta prišla skupaj sindikat in zbornica, saj imata o zakonih podobna mnenja. Razlika je le v prostopu, saj se zbornica zavzema za amandmaje, medtem ko se sindikat zavzema, da bi se predlogi zakonov v celoti zavrnili. Cilj pa je le enak: takega zakona poslanci v skupščini ne smejo sprejeti.

R. P.

ROKOVNIK '92

VAŠ PRIROČNIK!

Za leto 1992 bomo izdali rokovnik z naslednjo vsebino:

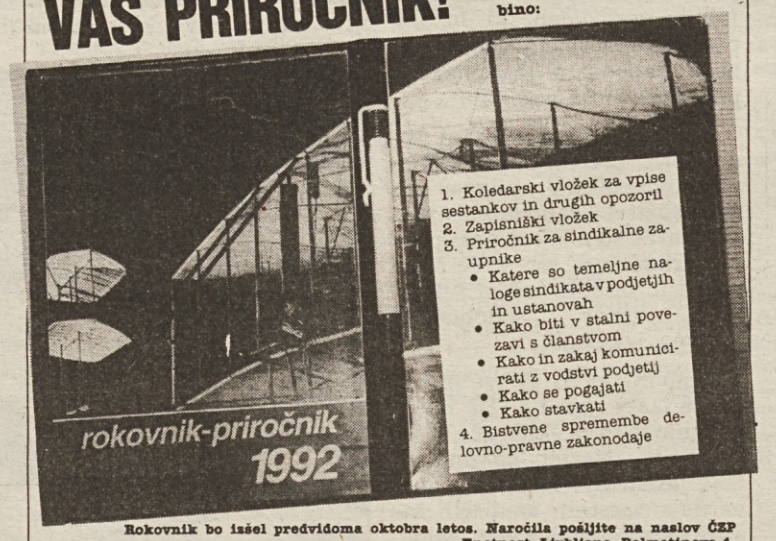

1. Koledarski vložek za vpise sestankov in drugih opozoril
2. Zapisniški vložek
3. Priročnik za sindikalne zaupnike
   - Katere so temeljne naloge sindikata v podjetjih in ustanovah
   - Kako biti v stalni povezavi s članstvom
   - Kako in zakaj komunicirati z vodstvi podjetij
   - Kako se pogajati
   - Kako stavkati
4. Bistvene spremembe delovno-pravne zakonodaje

Rokovnik bo izšel predvidoma oktobra letos. Naročila pošljite na naslov ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.
Dodatne informacije bomo sproti objavljali v tedniku DE.

Predsednik bi stavkal

Pri popolnem gospodarskem polomu, ki smo mu priča v zadnjem času, lahko trdimo, da je še najkrajši konec potegnil delavec. Nizke plače, vedno višji življenjski stroški in nikakršno socialno zavarovanje so glavni življenjski spremljevalci današnjega »arbeiterja«. Podobno stanje je tudi na novogoriškem koncu. Več o tem nam je povedal **Adrijan Devetak**, predsednik novogoriških svobodnih sindikatov.

DE: Kljub nekaterim svetlim izjemam, kot so Hit, Primex, MIP, je večina novogoriških podjetij v težkem gospodarskem položaju. Podjetja odpuščajo delavce; kako bo sindikat poskrbel za te ljudi?

A. Devetek: »Po tridesetih letih sindikalnega sodelovanja smo se lani novembra mi in Cassa e scuola edile iz sosednje Gorice dogovorili za konkretno akcijo. V Italiji je namreč pomanjkanje delovne sile v gradbeništvu, zato so razpisali tečaj za poklic zidarja. Iz Nove Gorice se ga je udeležijo 33 mladih fantov, predvsem presežnih delavcev iz Salonita Anhovo. Tečaj, ki je trajal pet mesecev, so opravili uspešno, prav vsi pa so tudi dobili legalno zaposlitev v Italiji. Letos oktobra pa nameravamo v ta tečaj poslati še okrog trideset fantov. Trenutno dela na oni strani meje okrog tisoč naših delavcev, poskušali pa bomo najti tudi nove niše na italijanskem trgu delovne sile. To je ena od konkretnih oblik reševanje problema presežnih delavcev. Druga rešitev pa je močan razmah malih podjetij, ki poslujejo uspešno in zaposlujejo določeno število ljudi.

V naši občini sta najbolj problematični podjetji Ciciban in tozd Almira. Tu bo s presežnimi delavci še posebej težko, ker so v teh podjetij zaposlene predvsem ženske. Občinski izvršni svet smo na to že opozorili. Kot sindikat sicer pritiskamo na vodstva v podjetij, da izplačujejo osebne dohodke, regrese, odpravnine in podobno, kaj več pa ne moremo storiti, saj je za slabo ekonomsko stanje podjetja navadno kriva neprimerna poslovna politika v podjetju, v to pa se ne moremo vtikati.«

DE: Delavci pravijo, da so sedaj manj zavarovani in da imajo manj pravic kot kdajkoli prej. Obstajajo sicer kolektivne pogodbe, ki pa so bolj dokaz tega, da papir vse prenese. Plač pa kljub temu marsikje sploh ne dobivajo resno. Kako nameravate zavarovati delavce?

A. Devetek: »Pravzaprav smo v obdobju, ko se še učimo. To velja tudi za kolektivno pogodbo. Če bi hoteli, da ne bi prihajalo do kršitve kolektivnih pogodb, bi morali imeti tudi prosti trg, ki bi omogočal normalne gospodarske tokove. Pri nas pa takega trga nimamo in tako ima pri nas večina podjetij več terjatev kot dolgov.

V naši občini sicer ne prihaja do večjih kršitev kolektivnih pogodb s strani gospodarske zbornice, razen v tozdu Almira, ki pa ji ne moremo veliko pomagati, saj je njena matična občina Radovljica.«

DE: Za konec še bolj osebno vprašanje. Ali bi vi ob plači 3.500 dinarjev potrpežljivo čakali na boljše čase ali bi odločno stavkali?

A. Devetak: »Za tako plačo bi takoj stavkal, saj mi ne omogoča preživetja. Gotovo bi se najprej seznanil z vzroki, ki so podjetje privedli v tak položaj, vendar pa je za pošteno opravljeno delo tako plačilo daleč premajhno. Zato bi stavkal!«

Bojana Humar

Socialna malha se prazni

Socialno varstvo bo poslej poznalo le še dve dajatvi: denarno pomoč kot edini vir preživljanja in denarni dodatek

Osnutek zakona o socialnem varstvu je v primerjavi s še veljavnim samoupravnim sporazumom o uresničevanju socialnovarstvenih pomoči izrazito zmanjšal število in vrste socialnovarstvenih pomoči. Še veljavni samoupravni sporazum pozna 16 vrst pomoči, ki so jih različne samoupravne interesne skupnosti v okviru svojih predpisov zagotavljale upravičencem.

Po novem bodo socialnovarstvene pravice, do katerih so ljudje upravičeni v okviru pokojninsko-invalidskega in zdravstvenega zavarovanja ter zavarovanja za primer brezposelnosti, izločene iz sistema socialnega varstva.

Pomembne pravice iz otroškega varstva, kot so denarna nadomestila osebnega dohodka v času porodniškega dopusta in otroški dodatek, bo prav tako urejal posebni zakon.

Socialno varstvo bo poslej poznalo le še dve dajatvi: denarno pomoč kot edini vir preživljanja in denarni dodatek.

Edini vir bo znašal 80 % zajamčenega osebnega dohodka, v primeru stroškov za stanovanje pa 88 % tega zneska. Dobila ga bo oseba, starejša od 65 let brez vsakršnih dohodkov in brez premoženja in brez kogarkoli, bi jo bil dolžan preživljati, ki pa živi v domači oskrbi.

Denarni dodatek prejme oseba, ki sebi in svoji družini ne more zagotoviti socialne varnosti vsaj v višini cenzusa, opredeljenega v osnutku. Za razliko od sedanjega sistema se socialna ogroženost ne ugotavlja več v primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom v republiki, temveč v primerjavi z zneskom zajamčenega osebnega dohodka. Kdor ve, da ima republiški izvršni svet škarje in platno v rokah pri določanju tega zneska, ve tudi, kaj to pomeni. V vsakem primeru pa je osnova nižja za 40 odstotkov.

Tako kot doslej, se upravičenost do denarnega dodatka ugotavlja glede na vse dohodke in prejemke vseh družinskih članov, če so le viri davka na dohodnino. V dohodek se vštevajo tudi darila in dediščine. Cenzus za otroke od 7. leta znaša 45 %, od 7. do 15. leta 52 % in od 15. leta do dokončanega šolanja 65 % zajamčenega osebnega dohodka. za odrasle osebe je cenzus 80 % zajamčenega osebnega dohodka.

Višina denarnega dodatka, bo razlika med dejanskimi dohodki in cenzusom. Če znaša denarni dodatek manj kot 10 % zajamčenega osebnega dohodka, se sploh ne podeli.

Denarni dodatek se lahko poveča za 10 % zaradi stroškov za stanovanje in za 20 %, če je potrebna nujna pomoč in postrežba pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb.

Obstajale bodo še enkratne pomoči v višini 160 % zajamčenega osebnega dohodka in enkratne pomoči ob elementarnih nesrečah. A tudi tu bo upoštevan cenzus. Dajatev bo mogoče dobiti največ za 6 mesecev. Potem bo teba na novo dokazati upravičenost. To pa vedno ne bo lahko. Kajti kdor bo želel dobiti denarni dodatek, se bo moral vključiti v razne aktivnosti, kjer se bo učil umetnosti preživljanja z lastnim delom.

Ali vse te novosti pomenijo izključno obrat na slabše? Odgovor je težko dati, saj predlagatelj ni analiziral posledic. Zato ostaja vrsta neznank. Koliko ljudi bo izgubilo pomoč? Ali so ponujeni cenzusi res takšni, da ljudje lahko preživijo obdobje stisk? Kako se določa znesek zajamčenega osebnega dohodka? Kakšne bodo rešitve na področju otroškega varstva? O tem še danes nič ne vemo!

Ne nazadnje pa je potrebno opozoriti, da ima Slovenija od junija 1991 dalje zakon o državljanstvu. Po novem bo slovensko državljanstvo prinašalo pravice, ki jih tujci ne bodo imeli. Zato je osnutek zanimiv tudi drugače. Daje možnost minimalnih prejemkov prvim iskalcem zaposlitve in brezposelnim brez pravic iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti. Nekontrolirano priseljevanje iskalcev zaposlitve iz drugih republik namreč ne bo več tako enostavno, in zato je čas, da se slovenska država približa Evropi tudi v skrbi do brezposelnih.

Toda žal nam predlagatelj zakona ne odgovarja tudi na ta vprašanja, recimo katere kategorije prebivalstva bodo vključene v sistem socialnega varstva in ali proračun načrtuje potrebna sredstva?!

Lučka Böhm

Stari tri leta več, mladi pa na cesti

Število predčasnih upokojitev se bo zmanjšalo le, če bomo odprli nova delovna mesta

Ustvarjalci nove pokojninske zakonodaje so ugotovili – se razburjajo upokojenci – da imajo preblage pogoje za upokojevanje in da takšnih razviti svet ne pozna ter jih je potrebno zaradi tega takoj spremeniti. Preseneča, da pametni ljudje, kot so ustvarjalci nove pokojninske zakonodaje, ne vedo, da mi ne živimo v razvitem svetu in še dolgo ne bomo v njem. Realnost sedanjega življenja je, da je večina delavcev na robu preživetja, brezposelnost je zastrašujoča, mladina nima nobene prihodnosti, na Balkanu divja vojna. Zato zdaj ni čas za spreminjanje pokojninske zakonodaje v škodo delavcev, še zaposlenih in brezposelnih.

Še zaposlene pa najbolj »jezi« naslednja novost:

Zakonodajalci predlagajo, naj bi se »vstopna starost« za uživanje pokojnine zvišala. Zviševanje naj bi bilo sicer postopno, toda leta 1997 bi se moški, ki je doslej zaradi starosti 60 let že lahko odšel v pokoj, upokojil šele s 63. letom, ženska pa z 58. Če je moški zavarovanec že pri 58 letih dopolnil 40 let delovne dobe, lahko že tedaj gre v pokoj, a za žensko velja to določilo pri 53 letih starosti in 35 letih delovne dobe.

Te ukrepe bi veljalo pozdraviti – če se ne bi srečevali z vedno večjo brezposelnostjo tudi v Sloveniji. Podaljševanje delovne dobe brezposelnost še povečuje, s tem pa se povečuje količina denarja, ki ga Slovenija mora dajati za nadomestila, ki nezaposlenim pripadajo. Mar torej ne prihajamo v razmere, da bodo morali starejši, grobo rečeno, pod težo let in preteklega dela upognjeni delavci, nositi še breme večje brezposelnosti?!

Leta 1974 smo na primer imeli tolikšno željo po zaposlovanju, da je v Sloveniji delalo več kot 11 odstotkov delavcev iz drugih republik Jugoslavije, obenem pa je struktura nakupa delovnih sredstev padala v škodo avtomatiziranih strojev. Če že nismo uspeli posodobiti proizvodnje, bi bilo prav, da bi vsaj delovno dobo podaljšali. Zdaj, ko je stvar obrnjena na glavo in se je brezposelnost v Sloveniji samo od lanskega do letošnjega aprila povečala za 70,7 odstotka, je podaljšanje delovne dobe zaposlenih veliko bolj nelogično. Brezposelnih je v Sloveniji že 70.000. Če jih primerjamo s številom zaposlenih (723.761), pomeni tako izračunana brezposelnost čez 9,3 odstotka.

To pa ni vse. Ker je bil uveden sistem valorizacij, so se spremenila tudi razmerja med povprečno starostno pokojnino in povprečnim osebnim dohodkom v Sloveniji. V letu 1983 je bila povprečna starostna pokojnina 71,9 odstotka povprečne plače, lani pa je dosegla kar 89,2 odstotka povprečnega OD. Čeprav primerjamo vse pokojnine, ne samo starostne, so zdaj v povprečju za 20,1 odstotka nižje kot povprečna slovenska plača, medtem ko je bila sedem let poprej pokojnina še za 38,6 odstotka pod ravnijo plače.

Leta 1983 je zavarovanec tako za svoje upokojence in invalide v sklad prispeval dvajset od 100 dinarjev svojega prisluženega denarja, lani pa že 46 din.

Predčasnega upokojevanja zaposlenih ne bi smeli preprečevati z administrativnimi prijemi, s podaljševanjem delovne dobe. Raje naj bi se vprašali, zakaj delavci silijo v pokoj. Eden izmed vzrokov za nezadržno naraščanje števila upokojencev je tudi ta, da delavci komaj čakajo na rešitev iz vsakodnevnih stresov in težav, ki jih doživljajo na svojih delovnih mestih, saj delavec nima več nobene zaščite in pravice; vsi so se znašli skoraj v takšnem položaju, kot je bil nekoč hlapec Jernej. Ustvarjalci nove zakonodaje bi morali vedeti vsaj to, da se bo število predčasnih upokojencev zmanjšalo le, če bomo poiskali in odprli nova delovna mesta in če bo delavec spet dobil občutek, da je na delovnem mestu še potreben in zaželen.

V. B.

Obratna ambulanta

Prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Dobre in slabe strani sončenja

Pri nekaterih kožnih boleznih so sončni žarki ob morju ali pa sončni žarki z morjem najboljše zdravilo. Ena od teh je luskavica ali psoriaza po latinsko. Bolniki s to boleznijo se morajo sončiti goli. Tudi pri vnetjih jajčnikov zdravniki priporočamo, da si ženske spodnji del trebuha čimbolj posončijo. Najbolje je, če imajo čim manjšo kopalno obleko ali pa se sončijo in kopajo kar brez kopalk.

Nudizem ima kljub mnogim nasprotnikom in moralistom mnogo tehtnih in mnogo zdravstvenih razlogov, da bi se še bolj razvil. Saj prava mera sonca in prava mera kopeli brez odvečne obleke človekovemu telesu samo koristi.

Sončni žarki so lahko nevarni, če sijejo na nepokrito glavo, še posebej za plešaste ljudi, otroke in svetlolasce. Sončarico lahko dobijo tudi ljudje, ki so zaspali na soncu. Preprečujemo jo s pokrivalom na glavi. Takega bolnika začne močno boleti glava, vrti se mu, lahko postane zmeden, v izjemnih primerih nastopi nezavest. Zelo se poviša telesna temperatura.

Bolnik s sončarico mora takoj v senco ali pa v senčen in hladen prostor. Položimo ga v posteljo, vzglavje naj bo dvignjeno in na glavo mu damo obkladke z mrzlo vodo ali pa z ledom. Pije naj čim več tekočine, po možnosti hladno. Pitje alkoholnih pijač v takem stanju ni dovoljeno. Niti kave! Če se mu blede, ga moramo stalno nadzorovati. Če se po prvi pomoči ne počuti bolje, ga moramo prepeljati v bolnišnico.

Vročinska kap pa nastane zaradi tega, ker se v telesu nakopiči preveč toplote. Nastane takrat, kadar se telo ne more hladiti s svojo naravno obrambo, če ne oddaja toplote z znojem. Telesni napori kopičijo toploto v mišičju, tesno zapeta obleka in prtljaga na hrbtu preprečujeta izparevanje.

Toplotna kap je pogosta pri vojaških pohodih, do nje pride tudi pri turističnih pohodih. Do nje pa lahko pride tudi v zaprtih prostorih, kjer ni gibanja zraka in je v njih mnogo ljudi (gneča v dvorani, kurilnice).

Toplotno kap preprečujemo s primerno obleko. Ta mora biti lahka, ne zapeta, da se človek lahko poti, pri pohodih ne smejo biti vrste pregoste. Če pa je sopara prevelika, morajo ljudje počivati v senci.

Znaki toplotne kapi so podobni kot pri sončarici: močan glavobol, rdeč obraz, potenje, slabost, lahko nezavest.

Prva pomoč je enaka kot pri sončarici.

Bolnika je treba odnesti v senčen in hladen prostor. Položiti ga moramo na posteljo in mu dati na glavo mrzle obkladke ali pa vrečico z ledom. Če se mu blede, ne sme ostati sam, pač pa ga moramo nadzorovati. Če je pri zavesti, mu dajemo po žličkah hladne pijače, vendar ne alkohola in kave. Po tej prvi pomoči moramo poklicati zdravnika ali pa peljati bolnika v bolnišnico.

Dva za isto delo

Z delnim zaposlovanjem bi lahko pridobili 35.000 delovnih mest

Sloveniji grozi letošnjo jesen prava eksplozija brezposelnosti, ki bo ob koncu leta presegla številko sto tisoč. Reke odpuščenih delavcev, mladih, ki so pravkar končali šolanje, nekvalificiranih in tistih z visoko izobrazbo, bodo trkali na vrata zavodov za zaposlovanje. Najpogosteje zaman.

Mnogi bodo hitri porast brezposelnosti pripisali spremenjenemu načinu gospodarjenja, uvedbi tržnega poslovanja in zlasti preustroju gospodarstva. Zares bi bilo dobro, ko bi te prvine, zlasti preustroj in iskanje novih proizvodnih programov in sortimentov, povzročili takšne spremembe. Žal analize kažejo, da tiči vzrok za hitro povečevanje brezposelnosti v sistemskem, načrtnem oženju poslovanja, pa tudi v togosti zaposlovanja.

V ukrepih za zmanjševanje brezposelnosti se namreč v razvitem svetu vse bolj uveljavlja tako imenovano delno zaposlovanje (part-time zaposlovanje), kjer si običajno dva delita eno delovno mesto. Z uvedbo delne zaposlenosti bi lahko pri nas zaposlovali v trgovini, gostinstvu, na pošti, v uradih, zdravstvu, šolstvu in v različnih ustanovah. Takšne možnosti bi bile zanimive tudi za polkmete. Vsi ljudje si tudi ne želijo delati vse življenje enak delovni čas. V nekterih obdobjih namreč potrebujejo več časa zase, za otroke in družino. Nekateri bi bili pripravljeni delati manj časa, seveda za ustrezno nižji zaslužek. Možnosti in želje so različne, le raziskati jih je treba. Mnogim bi ustrezalo, da bi delali le pol tedna in bi bili drugo polovico z otroki, medtem pa bi delal drugi zakonec, ki bi bil doma prvi del tedna.

Delno zaposlovanje prinaša podjetnikom dobiček, saj so delavci lahko bolje razporejeni, zaradi manjše utrujenosti je njihov učinek večji, manj je bolniških izostankov. Korist pa ima tudi država, saj se tako zmanjšuje število podpor in drugih socialnih izdatkov. Po nekaterih napovedih bi pri nas tako pridobili lahko kar 35.000 delovnih mest. V nekaterih visoko razvitih državah imajo kar od 15 do 20 odstotkov vseh zaposlenih z nepopolnim delovnim časom. Kaj pa pri nas?

Naša delovnopravna zakonodaja omogoča sklepanje delovnega razmerja s skrajšanim delovnim časom, res pa je, da tak način zaposlovanja ni bil dozdaj z ničimer dodatno stimuliran in so pobude za takšno delno zaposlovanje prišle šele iz poslanskih klopi.

Drugi spet opozarjajo, da organizacija dela v Sloveniji takemu zaposlovanju ni prilagojena, kar pa ne bi smelo biti ovira, ampak kvečjemu spodbuda za spremembe in novosti. Bolj se je bati, da bi pri nas, že zaradi tradicionalne konservativnosti, potiskali v takšno vrsto zaposlitve predvsem ženske. Kakorkoli že, tudi na tem področju so potrebne spremembe in prilaganje novim zaposlitvenim tokovom.

Marija Frančeškin

HLAPCI – NE, HVALA!

Svobodni Sindikati Slovenije

Samostojna in neodvisna Slovenija ne sme postati država bivših in novih bogatih lastnikov na račun obubožanih in brezpravnih delavcev.

Naša prihodnost je v rokah oblastnikov, ki hočejo v zavetju sedanjih političnih in gospodarskih razmer sprejeti zakone, ki peljejo v nepravičnost, krajo, brezposelnost in revščino.

Zato bo v torek, 27. avgusta 1991 ob 10. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani izredna konferenca Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

Nasprotujemo rešitvam v predlogih zakonov:

- o denacionalizaciji,
- o zadrugah,
- o lastninskem preoblikovanju podjetij.

Vztrajamo pri delavčevi pravici do takšnega deleža lastnine, kot ga je soustvaril, in do takšnega dela, da bo od njega lahko spodobno živel.

sindikalni zaupnik

23. avgusta 1991

Skei

Sindikat kovinske in elektroindustrije

Na podlagi 93. člena Kolektivne pogodbe za črno in barvasto metalurgijo ter kovinsko in elektroindustrijo Slovenije je komisija za razlago kolektivne pogodbe na svoji 2. seji dne 18. 7. 1991 v sestavi predsednice mag. Anjute Bubnov-Škoberne ter članov Lidije Jerkič, dipl. iur. in Adija Žunca, iur., sprejela stališča, od katerih tokrat objavljamo stališče o osebnem dohodku.

9. člen in 57. člen – Osebni dohodek

V skladu z določilom 9. člena kolektivne pogodbe dejavnosti se s pogodbo o zaposlitvi med drugimi vprašanji ureja tudi vprašanje osebnega dohodka. Ob upoštevanju 57. člena kolektivne pogodbe dejavnosti, ki določa sestavne dele OD je v pogodbi o zaposlitvi potrebno opredeliti osnovni osebni dohodek (prvi odst. 58. člena) v skladu z osnovami in merili splošnega akta oz. podjetniške kolektivne pogodbe za delovno mesto, ki ga delavec opravlja, praviloma preračunan na uro.

Osebni OD, preračunan na uro, je t.i. fiksni del OD, druge osnove za izplačilo OD v skladu s 57. členom kolektivne pogodbe pa so t.i. variabilni del osebnega dohodka, ki ga je v pogodbo o zaposlitvi mogoče vnesti v opisni obliki. Dejanski obračun pa se izvrši mesečno v skladu z določili splošnega akta oz. podjetniške kolektivne pogodbe.

Komisija za razlago kolektivne pogodbe je ob obravnavi 57. člena menila, da je formulacija tega člena neustrezna, ker med sestavine osebnega dohodka uvršča tudi nadomestila OD, zaradi česar lahko v praksi pride do različnega razumevanja takšne določbe. Iz določila tretjega odstavka 1. točke 67. člena kolektivne pogodbe dejavnosti in določila prvega odstavka 57. člena bi bilo mogoče sklepati, da se v osnovi za izračun nadomestila po 67. členu upoštevajo tudi nadomestila OD v preteklem mesecu, kar pa ni mogoče. Ob spremembah in dopolnitvah kolektivne pogodbe bo komisija za razlago zato predlagala, da se nadomestila OD izločijo iz drugih sestavin OD po 57. členu.

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Miloš Mikolič, sekretar: »V prejšnji številki DE se mi je pomotoma zapisalo, da bomo morali kadrovsko-organizacijsko utrditi posavski območni odbor. Takoj je bila reakcija, saj je tam zadeva urejena in dobro delujejo, v članstvu našega sindikata pa je 87% od vseh zaposlenih. Sicer pa je bil odbor že predstavljen tudi v DE. Mišljen je bil posoški območni odbor, kjer imamo le 35% članstva in začasno dogovorjenega predsednika. V kratkem bomo seveda uredili stanje tudi v tem območju, o čemer vas bomo posebej obvestili.«

Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti

V skladu s 47. členom Kolektivne pogodbe za gradbene dejavnosti republike Slovenije znašajo izhodiščni osebni dohodki po posameznih tarifnih razredih za mesec avgust:

Tarifni razred	Stopnja strok. izobrazbe	Razmerje	Mesečni bruto OD v din
1	Ia	1,00	11.239,00
2	II	1,10	12.236,00
3	III	1,23	13.682,00
4	IV	1,37	15.239,00
5	IVa	1,46	16.241,00
6	V	1,64	18.243,00
7	VI	1,85	20.579,00
8	VI2	2,16	24.028,00
9	VII	2,21	24.584,00
10	VII 2a	2,50	27.810,00
11	VII 2b	3,79	42.159,00
12	VIII	4,46	49.609,00
% uveljavljanja eskalacijske klavzule			5,63

Sindikat delavcev gostinstva in turizma

Izhodiščni osebni dohodki v skladu s 13. členom panožne kolektivne pogodbe za julij in avgust 1991

Zahtevnostni razred	Izhodiščni BOD julij 1991	Izhodiščni BOD avgust 1991
I. enostavna dela	9.642,00	10.185,00
II. manj zahtevna dela	10.609,00	11.206,00
III. srednjezahtevna dela	11.848,00	12.515,00
IV. zahtevna dela	13.594,00	14.359,00
V. bolj zahtevna dela	15.378,00	16.244,00
VI. zelo zahtevna dela	18.353,00	19.386,00
VII. visoko zahtevna dela	20.249,00	21.389,00
VIII. najbolj zahtevna dela	23.872,00	25.216,00
IX. izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	28.638,00	30.250,00

Upoštevana rast življenjskih stroškov po eskalacijski klavzuli 5,63%

Opozarjamo vas na dosledno spoštovanje 16. člena panožne kolektivne pogodbe, ki govori o merilih za določanje nižjih izhodiščnih OD, ter na sklep izvršnega odbora ROS z dne 1. avgusta 1991 /Objavljeno v DE št. 32 z dne 9. 8. 199/.

Panožno kolektivno pogodbo lahko naročite pri ROS na Dalmatinovi 4, Ljubljana.

V NOVI ŠTEVILKI DE časopis slovenskih delavcev PREBERITE:

Lojzetova krščanska morala

Takšnega direktorja nočemo

Vlada mora pasti, le cena je vprašanje

Avstrijski standard na balkanski način

Novogoriški predsednik bi stavkal

ZA VSAKOGAR...

...ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE!

PRIROČNIK, KI GA POTREBUJETE, ČE STE ZAPOSLENI, PA TUDI, ČE ZAPOSLITEV ŠELE IŠČETE...

Več avtorjev

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Vsebina
- Sklenitev in prenehanje delovnega razmerja
- Prenehanje potreb po delu delavcev
- Pravice (obveznosti in odgovornosti) delavcev
- Posebno varstvo žensk, mater, invalidov in starejših delavcev
- Varstvo pravic delavcev
- Sodno varstvo pravic delavcev
- Varstvo pri delu
- Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja
- Pravice za primer brezposelnosti
- Zdravstveno varstvo
- Socialno varstvo
- Mesta sindikalno-pravne pomoči

Brošuro so napisali izvedenci za posamezna področja.
Cena: 145 dinarjev.
Naročite jo lahko pri: CZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, lahko tudi po telefonu št. 310-033, 321-255, 311-956 in 313-942.

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

Približujejo se mirnejši poletni dnevi – morda celo indijansko poletje – to pa kar vabi v bližnje gorske predele. Za nekatere bo to drugi del dopusta, za koga edini pravi dopust, za marsikoga pa le malo daljši vikend v zavetju gozdov in planinskega okolja.

Danes vam v Sindikalnem zaupniku priporočamo ALP PENSION – čudovit objekt, grajen v alpskem stilu v Kranjski Gori. Kranjska Gora je izhodišče za vrsto izletov, pohodniških tur in tudi za najzahtevnejše alpinistične podvige. Za tiste, ki pa so za športno razgibavanje na drugačen način so na razpolago trije bazeni, vrsta teniških igrišč, kegljišča, namizni tenis, bilijardne mize in druge možnosti – torej bodo vaši rekviziti lahko polno uporabljeni. Za vse tiste, ki pozimi občudujejo skakanje v Planici, pa predlagamo, da si ogledajo največjo tovrstno napravo na svetu; pogled z vrha je nekaj posebnega.

Torej odločite se za bivanje v ALP PENSIONU, ki ga upravlja Gradbeno podjetje GROSUPLJE. In cene: bivanje v enoposteljni sobi 140,00 din, v triposteljni sobi 321,00 din; najem apartmaja z opremljeno kuhinjo za štiri osebe stane 572,00 din. Skupine imajo 10% popusta.

Več o ponudbi ATRISA – BORZE SINDIKALNEGA TURIZMA si oglejte na eni notranjih strani.

Metod Zalar

Sindikalna lista 91

(Drugi del) **Avgust 1991**

V prvem delu sindikalne liste smo objavili zneske materialnih stroškov. V drugem delu pa objavljamo povprečni osebni dohodek za obdobje april–junij 1991 kot osnovo za uveljavljanje pravic iz sredstev neposredne skupne porabe.

Povprečni osebni dohodek za čas od aprila do junija v gospodarstvu Slovenije znaša 8.368,00 dinarjev.

1. Jubilejne nagrade
– za 10 let 4.184,00 din
– za 20 let 6.276,00 din
– za 30 let 8.368,00 din

2. Nagrada ob upokojitvi 25.104,00 din

3. Solidarnostne pomoči 8.368,00 din

Opomba:

Če se v podjetjih izplačuje regres za letni dopust, opozarjamo na nujnost preračuna neto zneska v bruto, skladno z zakoni o davkih (Uradni list RS št. 48/90).

Vir: podatki Zavoda RS za statistiko. *Strokovna služba*

§ PRAVNIK SVETUJE

Vprašanje:

Bralki so vročili sklep, s katerim je postala trajni presežek. V sklepu je določeno, da ji bodo izplačali odškodnino v višini polovice njenega povprečnega osebnega dohodka v zadnjih treh mesecih, za vsako leto dela v organizaciji, ter ji tudi določili znesek odškodnine. Sklep ji je bil vročen 24. 7. 1991. Bralka bo 1. 9. 1991 napolnila 9 let delovne dobe v organizaciji. Sedaj, v času odpovednega roka opravlja polno delovno obveznost. Zanima jo, ali je upravičena do odškodnine za 9 let ali samo za 8 let delovne dobe, z oziroma na to, da so ji znesek že določili v sklepu, in kdaj so ji ga dolžni izplačati. Ali se v primeru, da ji znesek izplačajo po 6 mesecih, t.j. 24. 1. 1992, le-ta revalorizira?

Odgovor: Po določbi 36. f. člena Zakona o delovnih razmerjih je organizacija oziroma delodajalec dolžan izplačati delavcu, ki je zaposlen v organizaciji oziroma pri delodajalcu najmanj dve leti, odpravnino v višini najmanj polovice njegovega povprečnega mesečnega osebnega dohodka v zadnjih treh mesecih, za vsako leto dela v organizaciji oziroma pri delodajalcu. Delavec ni upravičen do odpravnine, če mu organizacija v okviru programa reševanja presežkov zagotovi ustrezno zaposlitev drugje ali dokupi delovno dobo.

Glede na to, da bralki 6-mesečni odpovedni rok poteče 24. 1. 1991, v tem času pa bo že dopolnila 9 let delovne dobe v organizaciji, ji pripada odpravnina za 9 let delovne dobe in ne za 8, kot je določeno s sklepom.

Osnova za izračun odpravnine je povprečni mesečni osebni dohodek v zadnjih treh mesecih pred prenehanjem delovnega razmerja. Ker bralka tudi v času odpovednega roka dela, se za osnovo vzame povprečni mesečni osebni dohodek v zadnjih treh mesecih dela. Če bi bralka v času odpovednega roka ne delala in za ta čas prejemala nadomestilo osebnega dohodka, bi se za osnovo vzel povprečni mesečni osebni dohodek v zadnjih treh mesecih dela, preden je začel teči odpovedni rok. Pravilno bi bilo, da bi se ji izračunani znesek odpravnine povečal za odstotek povečanja povprečnega osebnega dohodka v organizaciji v času odpovednega roka.

Delavec pridobi pravico do odpravnine z dnem dokončnosti sklepa, da je njegovo delo trajno nepotrebno. Izplačilo odpravnine lahko delavec po dogovoru z organizacijo uveljavlja, ko je sklep o prenehanju delovnega razmerja dokončen, zapade pa v plačilo z dnem prenehanja delovnega razmerja delavca.

Gregor Miklič

Vprašanje:

Kakšen pravni položaj in pravice ima trajno presežni delavec potem, ko se s podjetjem sporazume, da mu delovno razmerje preneha pred iztekom šestmesečnega odpovednega roka?

Odgovor:

36. e člen novele Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. RS 5/91) določa, da delavcu, kateremu v organizaciji oziroma pri delodajalcu ni mogoče trajno zagotoviti dela, delovno razmerje preneha po preteku 6 mesecev po dokončnosti sklepa o prenehanju delovnega razmerja. 36. f člen citiranega zakona pa določa, da se lahko delavec in organizacija oziroma delodajalec sporazumeta, da delavcu preneha delovno razmerje pred iztekom šestmesečnega odpovednega roka; v tem primeru je organizacija oziroma delodajalec dolžan delavcu izplačati celoten znesek nadomestila osebnega dohodka.

Glede položaja trajno presežnega delavca, ki mu je delovno razmerje sporazumno prenehalo pred iztekom šestmesečnega odpovednega roka in ki mu je organizacija oziroma delodajalec izplačala celotno nadomestilo osebnega dohodka, se je Republiški zavod za zaposlovanje opredelil, da le-ta nima materialnih pravic na podlagi zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur. l. RS 5/91) do izteka šestmesečnega odpovednega roka. Zavod za zaposlovanje takšnega delavca z dnem prijave na zavodu prijavi v zdravstveno zavarovanje kot občana. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa si delavec – iskalec zaposlitve lahko uredi sam s prostovoljnim plačilom prispevka.

Po izteku šestmesečnega odpovednega roka pridobi delavec pravico do prejemanja nadomestila osebnega dohodka v skladu z zakonom o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Osnova za odmero nadomestila je na podlagi 20. člena navedenega zakona osebni dohodek, ki ga je zavarovanec prejel 3 mesece pred prenehanjem delovnega razmerja; denarno nadomestilo znaša prve tri mesece 70 odstotkov, nato pa 60 odstotkov navedene osnove.

Ana Križanič, dipl. inž.

Avstrijski standard na balkanski način

Brez prevetritve sistema ne bo uspešne razdružitve

Sloveniji, ki pravkar preživlja prve dni svoje samostojnosti, suverenosti, za zdaj še ni mogoče napovedovati »svetle prihodnosti«, kot so 45 let počeli prejšnji, »boljševistično« usmerjeni politiki. Novi so bolj previdni. Pravijo, da je možno le dvoje: da se počasi začnemo izkopavati iz težav in se opremo na požrtvovalno delo ali da se, nasprotno, vrnemo v preteklost, v viharno in grabežljivo ero kapitalizma, v zahodno obdobje najhujše recesije in krvoločne tuje konkurence. Tako kot v Evropi takrat naj bi tudi pri nas zdaj prišlo do bojev za prevzem podjetij, do zapiranja tovarn in prenove družbe.

Edino orožje proti temu zlu (kar se je za koristno izkazalo tudi v preteklosti, po vojnah, nekod kasneje, nekod prej, najkasneje pa v Angliji v osemdesetih letih) je skokovito izboljšanje produktivnosti (ta je namreč glavni kazalec učinkovitosti ekonomije in življenjskega standarda) ter izvoza.

V produktivnost ima Slovenija resnično še največjo rezervo: danes niso izrabljeni niti tovarniške naprave niti ljudje. Avstrijski delavec je npr. ustvaril na leto (1985) 66.392 DEM dodane vrednosti, slovenski (1988) 22.045 DEM, pri čemer pa je dejanska proizvodnost slovenskega delavca še za 24,2% manjša, ker je opravil na leto 1848 ur, avstrijski pa samo 1399 ur. Avstrija ima torej 3,98-krat večjo dodano vrednost na zaposlenega kot Slovenija. Izboljšati je torej treba izkoriščenost delovnih ur, odnos slovenskih delavcev (in direktorjev) do delovnega časa. Poleg tega moramo zmanjšati režijo, ki bremeni prihodek, kakor tudi vse stroške, ki pomenijo zmanjšanje prihodka, ki ga doseže firma na trgu. Čaka nas torej čiščenje organizacije dela, papirnate vojske obrazcev in vseh drobnih opravil, ki po nepotrebnem terjajo čas in ljudi. Prvi pa morata biti pri tem občinska in državna uprava.

Slovenija torej nima razloga, da ne bi kmalu podvojila svoje proizvodnosti na povprečno uro dela. Da bi tolikšno proizvodnost dosegli, pa bi se morali – pri prehodu na svobodni trg – otresti vseh predsodkov. Dobre tehnologije in poslovne prakse prihajajo iz vsega sveta. Ne smemo se pred njimi zapreti, npr. tako, da bi postavili meje na uvoz in tuje investicije v imenu nacionalne ekonomske varnosti. Vse to bo, res, vplivalo na naše okolje – tudi o tem ne sme biti dvoma. Če bodo tujci upravljali v Sloveniji bolj učinkovite tovarne računalnikov, avtomobilov ali orodnih strojev, bodo imeli od tega korist tudi naši podjetniki in delavci. Spoznali bodo novo mentaliteto, novo kulturo dela in nove metode. Vsak takšen proces deluje vedno obojestransko.

Zamisel zaverovancev v novo prihodnost Slovenije je torej nadvse obetavna. Škoda le, da se vse takšne zamisli začnejo in končajo pri denarju, ki noče biti od nikoder.

Vse sedanje bolj ali manj osamosvojene jugoslovanske države se sučejo okrog spora o državnem proračunu, ne le zveznem, temveč tudi lastnem, republiškem – ali pa o lastni monetarni politiki in ustvarjanju lastnega denarja. Tako smo spet v začaranem krogu nestvarnih interesov sprtih držav in ne njihove konkurence, tekme njihovih gospodarskih subjektov na trgu.

Sicer pa se tudi sicer sedanja mučna pogajanja o usodi in bodoči ureditvi Jugoslavije ne sučejo okrog poglavitnih gospodarskih problemov, ki izvirajo iz vzpostavljanja novega gospodarskega sistema, temveč okrog izmišljenih političnih konstrukcij naših medsebojnih povezav, kot so federacija, konfederacija ali odcepitev. Dokler predsedniki naših novih jugodržav ne bodo spoznali, da se morajo najprej dogovoriti o načelih tržnega ravnanja svojih subjektov, ne bodo našli za svoje narode nikakršnega obrazca (izhoda iz krize) niti v Jugoslaviji niti v Evropi, pa tudi ne v svetu. Kdor malo skrbneje spremlja naša »jugosrečanja« na visoki ravni, je že spoznal, da so na področju ekonomskih pogajanj celo pod ravnijo Markovićevega programa za »prehodno obdobje«. V tak program ne morejo privoliti, ker bi to omenilo, da o izidu njihovih pogajanj odloča ekonomski interes gospodarskih subjektov vseh naših narodov, in ne politična nacionalna ekonomska suverenost. Z njim torej tudi v Evropo ne morejo.

Zato danes problem ohranitve ali razpada Jugoslavije ni vsaj za silo ohraniti Jugoslavijo ali se od nje ločiti, temveč ustvariti tak gospodarski sistem, ki bo dopuščal gospodarsko obnovo. Ali bi bilo to v enotni Jugoslaviji možno? Ali bi se to lahko posrečilo nacionalizmom v njenih novih državah, ko pa sta skrajna levica in skrajna desnica enako protitržni in protikapitalistični?

V tem in ničemer drugem je bistvo jugoslovanskega problema – razpadanja gospodarskega sistema od Triglava do Gevgelije.

Vinko Blatnik

Košarica je vse lažja

Junijski povprečni neto osebni dohodek v organizacijah in skupnostih (razen zasebnih) Republike Slovenije je znašal 8966 din, v gospodarstvu 8689 din in v negospodarstvu 10219 din. Glede na maj je to 2.8-odstotno povečanje, v gospodarstvu 2.9-odstotno, v negospodarstvu 2.2-odstotno.

Bruto osebni dohodek je znašal junija v Republiki Sloveniji 14539 din, v gospodarstvu 14033 din in v negospodarstvu 16832 din. Glede na majske bruto osebne dohodke je to v Republiki Sloveniji 3.9% več, v gospodarstvu in v negospodarstvu pa prav tako 3.9%. Glede na preračunane bruto osebne dohodke junija 1990 so se bruto osebni dohodki v Republiki Sloveniji povečali za 64.3%, v gospodarstvu za 66.9% in v negospodarstvu za 53.0%.

Po področjih dejavnosti so se bruto osebni dohodki glede na maj najbolj povečali v prometu in zvezah (10.6%), izobraževanju in kulturi (5.7%) in v stanovanjsko-komunalni dejavnosti in v financah in drugih poslovnih storitvah za po 4.6%.

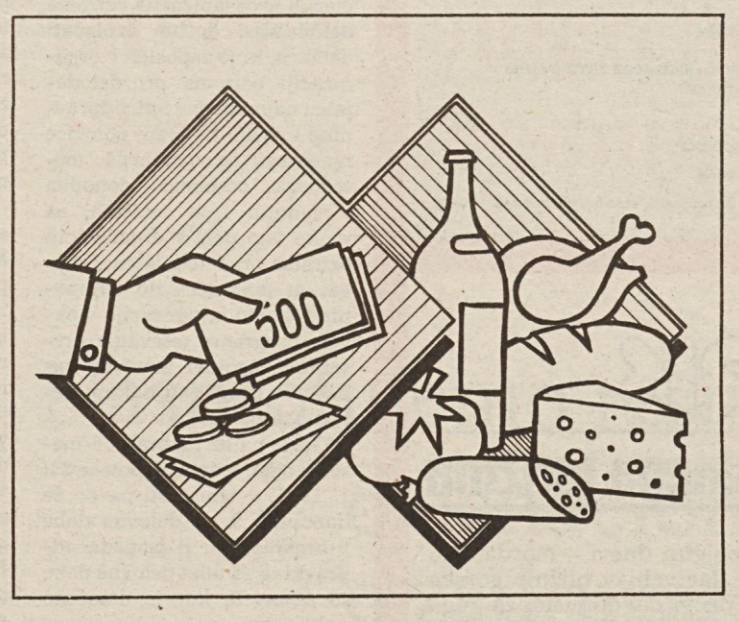

Pozabljena sociala

Anka Ostrman, direktorica Centra za socialno delo v Ptuju: »Boli me, ko pride k nam delavec z dvajsetletnim delovnim stažem prosit za pomoč, da bi lahko plačal stroške za komunalne storitve. Plače namreč že ni prejel nekaj mesecev, elektriko pa je treba plačevati sproti. Tak delavec po naših merilih ni socialni problem, saj je zaposlen. Toda plače ne prejema. Taki delavci bi se morali zateči k sindikatu, toda sindikati, razdrobljeni in slabo organizirani, so premalo močni, da bi delavcem lahko učinkovito pomagali. Takim delavcem, k nam jih je prišlo 66, smo dali iz sredstev Centra za socialno delo enkratno pomoč: tisoč dinarjev in še po tisočaka za vsako nepreskrbljeno osebo v njihovem gospodinjstvu. Vse več ljudi pa se zateka k nam po pomoč v zvezi z zdravstvenimi problemi. Zdaj na primer ni več mogoče dobiti na recept posebnih posteljnih vložkov, ki preprečujejo vnetja kože nepomičnim bolnikom. Za pomoč nas je poprosil nepokreten invalid, ki prejema 3700 din pokojnine, en sam paket takih podlog pa stane več kakot 4 tisočake... Skratka, kaže, da nova slovenska država pušča na cedilu ostarele, invalide, duševno prizadete in socialno ogrožene in jih prepušča zasebnim in drugim podobnim ustanovam.

Natalija Cvikl

Teoretične možnosti in dejanska nezmožnost

Načeloma smo v primerjavi z drugimi republikami v manjših težavah, v resnici pa se enako dušimo

Vse več ljudi razmišlja kot naš stalni sodelavec Vinko Blatnik: da je rešitev slovenskih gospodarskih težav v povečanju produktivnosti in prodaje. Tudi idej, kaj prodajati oziroma izdelovati, je vse več, zlasti pri ljudeh v stiski. Toda kaj, ko ni denarja za proizvodnjo in ko doma ni plačilno sposobnih kupcev, v tujini pa ni kupcev, ki bi jih naše blago zanimalo. Tako se obrobnik o možnostih, da podvojimo produktivnost, kljub kontrastnosti lepo dopolnjuje s podatki slovenskega zavoda za statistiko o značilnostih proizvodnje slovenskega gospodarstva v juliju (podatki o plačah so še mesec dni starejši). Zraven se lepo poda tudi poročilo sodelavke Natalije Cvikl o težavah delavcev, ki morajo kljub temu, da že nekaj mesecev niso dobili plač, plačevati komunalne storitve in elektriko v roku, sicer jim jo odklapljajo. Ali pa novica o invalidu, ki izda na mesec več za posebne posteljne vložke, kot znaša njegova invalidnina (oziroma pokojnina). Vsi ti podatki kažejo, da zaenkrat še vedno lepo drsimo navzdol in da se bomo morali vzpenjati dobesedno po milnici, kot smo zapisali že pred desetimi leti ob prvih, še previdnih uradnih priznanjih, da smo v gospodarski krizi.

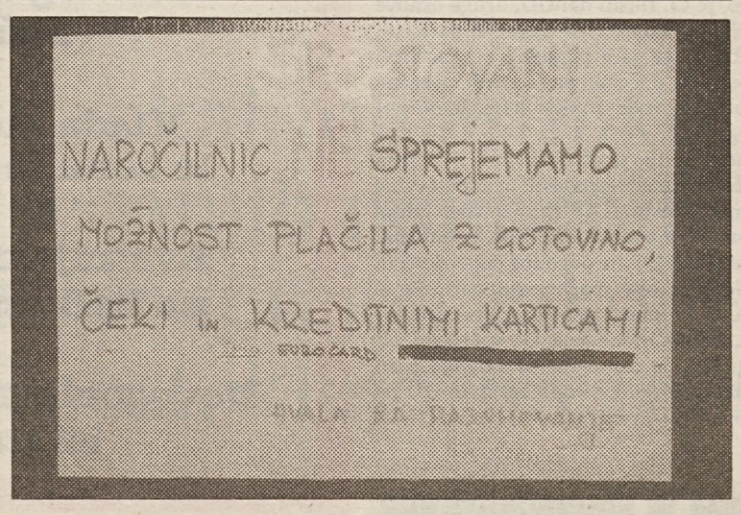

Denarne zmožnosti slovenskega gospodarstva?

Brrr! Groza! Napis smo namreč sneli z duri znane ljubljanske predmestne gostilne, za katero jamčimo, da so ji prav požeruhi z naročilnicami dodobra napolnili malho.

Napis je torej bolj grozeč od še tako popolnih podatkov zavoda za statistiko.

C. B.

Zdajšnji uradni podatki kažejo, da bi Slovenija potrebovala kakih 700 milijonov DEM novih posojil, da bi njeno gospodarstvo preživelo najhujšo krizo. Koliko bi ga potrebovalo, da bi se preusmerilo v proizvodnjo, konkurenčno tudi na svetovnem trgu, pa je vprašanje. Ker je najemanje posojil v tujini tesno povezano s priznanjem Slovenije za samostojno državo, se slovensko gospodarstvo ta čas lahko v resnici zanese samo na dobro voljo in pogum svojih dosedanjih poslovnih partnerjev, da bodo kljub nejasnemu političnemu položaju v Jugoslaviji še naprej pripravljeni poslovati s Slovenijo ali celo načrtovati dolgoročnejše posle. Se pravi vlagati svoj kapital.

Če bi se vse to zgodilo, (če bi dobili posojila in sovlagatelje v preobrazbo gospodarstva), bi lahko kaj hitro močno povečali produktivnost in tudi našli kupce za svoje izdelke v tujini. Brez tega pa je podoba slovenskega gospodarstva dokaj žalostna. Rezultat slabe gospodarske politike slovenske vlade, Markovićevih poskusov ekonomsko zlomiti neposlušno republiko ter vojn, osemdnevne v Sloveniji in spopadov na Hrvaškem, se kažejo v podatkih o gospodarskih gibanjih v juliju. Kasneje, pravijo izvedenci, pa bodo še slabši. Posledica vsega tega je, da za plačo, ki nominalno kar naprej raste – od začetka tega leta so se OD povečali v povprečju za 63 odstotkov – lahko kupimo čedalje manj dobrot. Statistika sicer trdi, da so se plače realno povečale za odstotek, toda saj vsi vemo, kako je s tem, mar ne? In da je vse več delavcev na cesti.

Boris Rugelj

Oblast in lastnina

Gojko Stanič

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Avtor nasprotuje državni veletatvini družbenega kapitala in birokratskemu neofevdalizmu.

Cilji privatizacije so v okrepitvi podjetništva civilne družbe in obrambi slovenskih nacionalnih interesov, zato naj se začetni družbeni kapital prizna ustanoviteljem in bivšim lastnikom, povečani pa sedanjim in bivšim delavcem oziroma upokojencem posameznega podjetja.

Vračanje premoženja bivšim lastnikom in njihovim dedičem

Vprašanje vračanja podržavljenega premoženja bivšim lastnikom in njihovim dedičem velja obravnavati tako z medgeneracijskega kakor tudi s podjetniškega vidika.

Nacionalizacije so bile nepravične in v podjetniškem smislu negativen pojav. Nastalo škodo naj se torej po možnosti povrne. Toda sprašujem se, kdo je kriv za podržavljenje bivše lastnine? Je zanje odgovorna starejša generacija ali srednja in morda mlada generacija? V preteklosti so se dogajale tudi druge nepravilnosti, a kdo naj jih popravi?

Pripadniki starejše generacije so v obdobju narodnoosvobodilnega boja in v času po končani vojni odločali o ekspropriacijah in nacionalizacijah. Zato je to spor med njimi! Tisti, ki so takrat odločali, so imeli leta 1945 najmanj 18 let. Danes so najmlajši med njimi stari 63 let. Vsi so praviloma upokojenci. Srednja in mlada generacija s tem sporom z vidika osebne in subjektivne odgovornosti nima prav nič. Če želijo sedanji pripadniki stare generacije med seboj skleniti nacionalno spravo, naj to kar store. Naj npr. oškodovancem zvišajo pokojnine na račun tistih, ki so sprejemali napačne sklepe!

Osnutek ZOPR in prvi osnutki ZODE (13. 2. 1991) breme povračil sprevračajo v breme mlade in srednje, aktivne generacije. Odškodninske in lastninske pravice naj bi se uveljavljale na škodo sedanjih upravljalcev družbenega kapitala, torej predvsem na škodo mlade in srednje generacije, ki že več desetletij v dobri veri upravljata podjetja v družbeni lastnini. Ti ljudje so naenkrat postavljeni pred dejstvo, da jim bo, enim nič, drugim zelo veliko družbenega kapitala odvzeto in vrnjeno bivšim lastnikom oziroma njihovim dedičem. Med tistimi, ki so imeli srečo, da so zaposleni v podjetju brez bivših lastnikov in tistimi, ki so v dobri veri upravljali družbeni kapital, do katerega bivši lastniki sedaj uveljavljajo lastninsko pravico v naturi, v kapitalskem deležu ali v obliki odškodnine. Velik del upravljalskih pravic in velik del dobička bodo odslej morali prepustiti bivšim lastnikom.

Komu je treba vrniti lastnino? Po ocenah okoli 50.000 bivšim lastnikom, ki so kot podjetniki ustvarili premoženje, ali okoli 200.000 dedičem, ki so pripadniki srednje in mlade generacije.

Bivši lastniki že vsi pripadajo starejši generaciji. Podjetniki, ki so npr. sami ustvarili podjetja, so imeli ob podržavljenju verjetno okoli 30 let. Taki podjetniški samorastniki imajo danes več kot 75 let. Prenos lastnine v naravi nanje kot potencialne ponovne podjetnike verjetno ni smiseln. Vračanje podjetij zelo ruši načelo pravne varnosti sedanjih upravljalcev podjetij v družbeni lastnini. Prizadeva številna pravna razmerja, ki jih je sklenilo podjetje.

Povračila, ki se zato zde smiselna, so tista, ki niso vezana na obnavljanje podjetništva bivših lastnikov in ki ne zadevajo neposredno sedanjih upravljalcev takih podjetij. Primerno se zdi npr. uveljaviti izplačila v državnih obveznicah v 10 ali 15 letih, davčne olajšave pri dohodnini, morda tudi neglasovalne vrednostne papirje, če bi se za tako rešitev prostovoljno sporazumeli bivši lastniki in sedanji upravljalci podjetij v družbeni lastnini. Problem se da rešiti z dodelitvijo pravic do večjih popustov pri nakupu družbenega kapitala v podjetjih, v katerih so bivši lastniki zaposleni, oziroma so se v njih upokojili. Na ta način bi problem razrešili v korist spodbujanja sodobnega podjetništva. Mogoče bi se dalo tako sporazumevanje spodbuditi tako, da bi podjetju za izpla-

Izračun dohodnine

Poglejmo primer našega bralca iz Kočevja, ki prejema bruto osebni dohodek 16.157 din.

V celem letu bo njegov prihodek znašal **148.708,80** din in zanj bi moral na koncu leta plačati **38.248,10** din letne dohodnine. Ker pa je med letom z akontacijami davka na dohodek v državno blagajno že plačal **29.222,20**, je državi dolžan še **9.025,90** din.

Če pa bo naš bralec izkoristil 10-odstotno olajšavo, ki jo omogoča zakon (glej 7. člen zakona o dohodnini, ki je objavljen tudi v knjižici Davki po novem), se bo njegov dolg zmanjšal: znašal bo **3.821,10** din.

Bralka iz Kranja ima bruto osebni dohodek **14.000** din, nima nobenih dodatnih prejemkov in ima dve vzdrževani osebi. Njen letni prihodek je **128.856** din, letna dohodnina **22.217,30** din, že plačani davek pa **17.983,70** din. Tako bo morala doplačati še **4.233,60** din.

Ob izkoriščeni 10-odstotni olajšavi pa je ta znesek manjši, in sicer znaša **625,70** din.

Bralki priporočamo, naj vseeno prijavi svojega nezaposlenega moža, ker se ji bo to poznalo pri letnem obračunu dohodnine.

KUPON

Za dohodnino

DE časopis slovenskih delavcev

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 12. 8. 1991 dalje sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in občanom

nove obrestne mere na revalorizirano osnovo.

Revalorizacijska stopnja za avgust 1991 znaša 9,9% mesečno (kar preračunano na letno raven znaša 203,889%).

Letne obrestne mere za dinarske depozite so:

– vezava z odpovednim rokom	140%
– vezava nad 1 mesec	205%
– vezava nad 2 meseca	210%
– vezava nad 3 mesece	215%

Pohitite in varno ter ekonomično naložite svoj prihranek!

Naše geslo je: **KAKOVOST SO LJUDJE.**
Dodatna pojasnila dajemo po tel.: 061/312-098 ali 316-881.

Borza dela

Republiški sekretariat za delo
Republiški zavod za zaposlovanje

Informacije o objavljenih delovnih mestih dobite v podjetjih oziroma v organizacijah, ki so navedene v časopisu. Prijavitelj vas bo informiral tudi o roku prijave, delovnem času, drugih pogojih za zasedbo in komu pošljite vašo prijavo. Za informacije o objavljenem delovnem mestu odgovarja prijavitelj.

Enota Ljubljana

Telefonist za nedoločen čas, (tri delovna mesta), OD 4.000 din, Avtorama Ljubljana, Levarjeva ul. 4

Snažilka poskusno delo, OD 4.200 din, Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, Ljubljanska ul. 3

Natakar za nedoločen čas, Interier transport Idrija, Za gradom 3

Kuharski pomočnik za opravljanje del v kuhinji, hig. minimum, varst. pri delu, VVO Mladi rod, Ljubljana, Črtomirova ul. 14

Pek za nedoločen čas, OD 13.500 bruto, Mercator-Pekarna Grosuplje, Gasilska c. 2

Elektrotehnik za dela montažerja projektanta, delo na računalniku, n.č., Koda PS Ljubljana, Vrhovci, C. XVII 38

Ekonomski tehnik referent, lahko gimn. maturant, znanje strojep., lahko priprav., OD 7.000 din, Mladinska knjiga Koprodukcija, Ljubljana, Prešernova 5; administrat. komerc. dela, znanje strojep., n.č., OD 8.500 din, ASCO Ljubljana, Saveljska c.;
višji referent I, akt. znanje 2 tuj. j., n.č., OD 13.000, Stop SPA Ljubljana, Titova cesta

Akademski slikar – kipar učitelj keramike, risan. slik., reference na področju stroke, OD 6.000 din, Srednja šola za oblikovanje in fotografijo, Ljubljana, Gosposka ul. 18;
učitelj risanja, reference na področju stroke, OD 12.000, Srednja šola za oblikovanje in fotografijo, Lj., Gosposka ul. 18

Učitelj razrednega pouka OD 9.000 din, OŠ Franceta Bevka, Ljubljana, Ul. Pohorskega bat. 1; OD 8.500 din, OŠ Frana Albrehta, Šutna 9, Kamnik

Anglist, germanist za vodenje prod. centra, OD 20.000 din, Studio Marketing, Ljubljana, Vojkova 74

Diplomirani inženir fizike učitelj fizike, reference na podr. stroke, OD 6.000 din, Srednja šola za oblikovanje in fotografijo, Ljubljana, Gosposka ul. 18

Diplomirani inženir računalništva predavatelj, n.č. UMT Ljubljana, Pot na Fužine

Profesor strok. pred. učitelj strojepis., OD 8.000 din, Srednja ekonomska in naravosl. šola Rudolfa Maistra, Novi trg 41, Kamnik

Zobozdravnik stomatolog, n.č., Vojna bolnica, Ljubljana, Zaloška 29

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Uresničimo tudi vaš predlog za sindikalne izlete in potovanja.

Pišite nam ali telefonirajte na telefon (061) 326-982 ali 322-975 vsak dan med 9. in 15. uro – naš telefaks je (061) 317-298.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

1. Počitniški apartmaji v Monseni pri Rovinju – Naselje apartmajev je 2 km oddaljeno od Rovinja, v bližini znanega kampa Monsena. Apartmaji so 2-, 3- in 4-posteljni in imajo opremljene kuhije. Trgovina z živili je v neposredni bližini naselja. Najemnina apartmaja je 135,00 din na dan za osebo. Prosti sedem- ali desetdnevni termini do 19. 8. dalje. Po dogovoru so tudi drugačni termini. Po 29. 8. 1991 je cena 105,00 din na dan na osebo.

2. Počitniški dom Fiesa – Dom je 50 m od obale; sobe so 3-posteljne z etažnim TWC. Penzion za odrasle je 360,00 din, otroci do 2 let brezplačno bivanje; otroški polovični obrok do 14. leta je 230,00 din. Termini so 10-dnevni od 14. 8. dalje.

3. Počitniška hišica Pelegrin pri Umagu – za 4 do 5 oseb; spalnica, dnevna soba, kuhinja, predprostor, WC, kopalnica, terasa in vrt. Desetdnevni termini od 29. 8. dalje – cena do 29. 8. 535,00 din na dan, kasneje 455,00 din.

4. Planinska koča na Kopišču – pri Kamniški Bistrici – 3 sobe s po 4 ležišči, primerno za manjše skupine planincev – možnost lastne priprave hrane, v dogovoru z oskrbnico pa tudi penzion. Termini v avgustu, cena dnevnega najema sobe (4 osebe) je 320,00 din.

5. Dom učencev Portorož – letovanjev 3- in 4-posteljnih sobah; 7-dnevni paket od 18. 8. dalje; cena 350,00 din penzion, 285,00 din polpenzion. Dom je odprt od 28. 8. 1991.

6. Apartmaji v Červarju – za 4 osebe, opremljena kuhinja, spalnica, kopalnica; termini 19. 8. do 29. 8. Trije apartmaji, cena 480,00 din.

7. Prikolica v Čatežu – opremljena, z baldahinom. Cena vključuje kopališke karte – 530,00 din na dan; termin od 31. 8. do 7. 9. 1991.

8. Počitniško stanovanje Mareda – a) dvosobno stanovanje za 4 osebe – 21. 8. do 31. 8. in 1. 9. do 11. 9.; cena 470,00 din.

9. Počitniški apartmaji v Nerezinah – za 3 do 4 osebe; opremljena kuhinja, kopalnica, spalnica, terasa. Termini od 20. 8. do 30. 8. in od 18. 8. do 7. 9. Cena 125,00 din za ležišče. Vključite se lahko tudi v Šolo zdravega življenja – poseben športno-rekreacijski program.

10. Počitniški dom Grosuplje Piran – 2-, 3- in 4-posteljne sobe s kopalnico ali z etažnim TWC. Sedemdnevni paketi s pričetkom ob petkih; cena 350,00 do 390,00 din za penzion. Otroci imajo 30% popusta; termini po 17. 8.

11. Počitniški penzion v Kranjski Gori – Počitniški apartmaji z možnostjo kuhanja oziroma samo sobe za nočitev. Termini po dogovoru. Cena za apartmaje za 2, 3 ali 4 osebe od 300,00 din 580,00 din na dan, sobe za nočitev; ena oseba 160,00, dve osebi 230,00, tri osebe 340,00 din.

12. Počitniške prikolice AC Savudrija »Rade Končar« – Prikolice omogočajo nočitev za 4 osebe – ni možnosti za kuhanje, termini po dogovoru, cena najema prikolice 260,00 din na dan.

B. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

Opremljene apartmaje – bungalove, planinske počitniške zmogljivosti v Bohinju, Kranjski Gori, na Pohorju po 1. avgustu.

C. PRODAMO

1. Apartma v Červarju – velikost 22,96 m² – predprostor s kuhinjsko omaro, TWC, dnevna soba, spalnica, v nadstropju pograd za 2 osebi, balkon. Cena 529,000,00 din ali 40.000 DEM.

2. Apartmaji v Simonovem zalivu – Izola.

Nudimo vam garsoniere, enosobne ali dvosobne apartmaje od 26 do 68 m² z možnostjo izbire balkona ali lože. Objekti bodo zgrajeni v septembru 1991, orientacijska cena za m² približno 2300 DEM.

D. KUPIMO

1. Penzion na slovenski obali z 20 do 25 ležišči, apartmajskega tipa, z opremljenimi kuhinjami oziroma možnostjo skupne kuhinje in jedilnice. Ponudbe sprejema ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4. Za nakup se zanima slovenski izseljenec.

Vsem gostom ATRISA želimo prijeten oddih.

Borzni sodelavec
Metod Zalar

POLETNI HIT JE IGRA

Hip

VSAKA DRUGA SREČKA JE DOBITEK

1 premija 400.000 din
2 premiji 100.000 din
10 premij 50.000 din
50 premij 10.000 din
500 dobitkov 1.000 din
1.000 dobitkov 500 din
5.000 dobitkov 100 din
20.000 dobitkov 50 din
200.000 dobitkov 20 din
200.000 dobitkov 10 din

in še blagovni dobitki

1 motorni čoln AQUATRON

1 avtomobil CITROEN BX

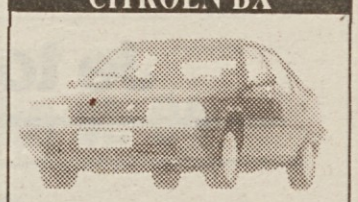

2 avtomobila CITROEN AX

10 motornih koles PIAGGIO

KO 20 DIN V HIP VLOŽIM, PRAV DOBRO VEM, KAJ S TEM DOBIM!

Hip

NA VSEH PRODAJNIH MESTIH LOTERIJE SLOVENIJE IN PRI NJENIH ZASTOPNIKIH

čane dividende bivšim lastnikom znižali davke in prispevke. Menim, da je zlasti, ko gre za podjetja, odgovornost potrebno prevaliti na državo in problem urediti na narodnogospodarskem nivoju.

Drugače kot za bivše lastnike se na medgeneracijskem nivoju pojavlja problem mladih dedičev bivših lastnikov in drugih pripadnikov mlade in srednje generacije, ki naj bi plačevali odškodnine. Po predlogu ZOPR naj bi se kupnina za družbeni kapital uporabila za izplačila bivšim lastnikom in njihovim dedičem.

Gre za dediče, ki nimajo dokazanih podjetniških lastnosti. Če imajo take lastnosti, so jih lahko enakopravno uveljavljali pri gospodarjenju z družbeno lastnino. Sedaj jih lahko čaka bogat delež lastnine iz naslova akumuliranega minulega dela.

Sicer pa so ti dediči rentniki. Tržno usmerjene družbe, ki visoko stimulirajo podjetništvo in bogato nagrajujejo ustvarjalne podjetnike, ne cenijo visoko njihovih dedičev.

Sodobne družbe z visokimi davki na dediščine obnavljajo stanje čimbolj enakopravnih začetnih možnosti mlade populacije v podjetnišvu.

Zavzemamo se za to, da vrednost odvzetega premoženja ocenjujejo nevtralni cenilci po stanju v času odvzema. Državno uzurpacijo je treba razumeti kot višjo silo, ki je lastnikom onemogočila opravljanje odgovornosti in pravic, ki pripadajo lastnikom kapitala.

Mlado in srednjo generacijo, to je dediče bivših lastnikov, pozivam, naj se ne ukvarjajo toliko s svojimi dednimi pravicami, marveč naj se raje pozanimajo za svoje premoženje v obliki upravičenj in minulega dela. To bi bila prava pot za nacionalno spravo aktivne slovenske populacije, ki naj vse svoje sile usmerja in mobilizira za ukvarjanje z bodočnostjo. Naj obvelja morala, da je v Republiki Sloveniji vsak človek samosvoja osebnost, ki v teku svojega življenja lahko ustvari podjetje in obogati. Vsakdo naj ima možnost. Naj to ne postane družba v lasti ozkega kroga nekaj zelo bogatih družin.

Nadaljevanje prihodnjič

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) ..... izvod(ov) knjige

OBLAST IN LASTNINA, avtorja Gojka Staniča. Cena 490 din. Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika .....

1. račun bomo plačali v 15 dneh od prejema

2. knjigo mi (nam) pošljite po povzetju

Naročeno, dne: ....

Žig Podpis naročnika

Kranjski sindikati odkrivajo »ekonomske unikatnosti« predloženega zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij

Cilj projekta: krpanje državnega proračuna

V teh dneh, ko je glas upora proti predlagani lastninski zakonodaji dvignilo vse, kar je v Sloveniji naprednega, kar misli ekonomsko in socialno, so med vsemi pravimi sindikati zarohneli tudi kranjski. Je pa v njihovih pripombah zaznati rahlo kolizijo, kajti sindikati v Kranju podpirajo načelne zakonske usmeritve (brezplačna delitev dela družbenega premoženja med delavce, prenos delnic na sklad ter razdelitev delnic investicijskim družbam), v nadaljnjem seciranju predloga zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij pa imajo toliko pomislekov, da se na koncu le pridružujejo tistim stališčem, po katerih bi bilo treba sedanji predlog zakona vrniti v fazo osnutka. Navajamo nekatere bistvene pripombe Kranjčanov.

● Predvidene zakonske rešitve ne zagotavljajo uresničitve zahteve sindikatov po brezplačni razdelitvi vsaj 30 % družbenega premoženja podjetij med delavce, na kateri pa vsekakor vztrajamo. Neodplačni prenos delnic podjetij na sklad in njihova razdelitev na investicijske družbe je namreč predvidena kot način lastninskega preoblikovanja le za velika in delno (od 30–50 % delnic) za srednja podjetja. Če pravilno razumemo obrazložitev predloga zakona, naj bi vrednost teh podjetij znašala 63,8 % vrednosti družbenega kapitala vseh podjetij, ki se bodo olastninila po predlogu zakona, in 37,1 % družbenega kapitala celotnega gospodarstva. Le 35 % teh delnic pa naj bi se brezplačno razdelilo investicijskim družbam in preko njih delavcem, kar seveda v končni posledici znaša bistveno manj, kot bi sledilo iz uvodoma navedene zahteve sindikatov.

● Določba 14. člena predloga zakona kot prvo daje izvršnemu svetu skupščine Republike Slovenije neomejeno pooblastilo za določitev velikih podjetij, ki bodo neposredno ali javno prodana brez razdelitve investicijskim družbam. Ob širši uporabi tega pooblastila se torej lahko zgodi, da bo delež družbenega kapitala, ki bo dejansko brezplačno razdeljen na investicijske družbe, še bistveno manjši, kot je bilo ugotovljeno pod prejšnjo točko ali celo samo še simboličen. Sploh pa ni jasno, čemu naj bi bila v tem primeru izključena razdelitev kupnine investicijskim družbam. Edino logično razlago te določbe je torej mogoče iskati v tem, da predlagatelj zakona enega glavnih ciljev celotnega projekta lastninskega preoblikovanja in privatizacije vidi v krpanju državnega proračuna, kar pa je seveda popolnoma nesprejemljivo. Ta tendenca je sicer jasno razvidna tudi iz določbe 45. člena, ki predvideva prenos likvidnih sredstev in vrednostnih papirjev po zaključnem računu sklada na državo (Republiko Slovenijo) brez določitve točnega namena uporabe teh sredstev (razvojni programi, ekologija).

● Prepričani smo, da gre za popolnoma nepotrebno in umetno kategoriziranje podjetij, metod za njihovo lastninjenje in uporabe sredstev privatizacije, katere edini cilj je lahko le načrtna zameglitev ekonomskih učinkov celotnega projekta zaradi prikrivanja očitnega dejstva, da naj bi se nedopustno velik delež privatizacijskega izkupička v bistvu namenil krpanju državnega proračuna. Kupnina za najmanj 50 % vrednosti srednjih in 70 % vrednosti prodanih malih podjetij, poleg tega pa še dodatnih 30 % vrednosti vseh na sklad prenesenih delnic velikih in srednjih podjetij, namreč ni podvržena obveznosti brezplačne razdelitve na investicijske družbe in ostane skladu za razvoj, preko njega pa bo prenesena v uporabo proračunu. Brez posebnih izračunov je torej mogoče ugotoviti, da bo proračun v končni posledici razpolagal s približno polovico vrednosti sedanjega družbenega kapitala podjetij, kar pa je popolnoma nesprejemljivo. S takšnimi cilji celotnega projekta se seveda ni mogoče strinjati.

● Neodplačna razdelitev delnic investicijskih družb bo enkratno dejanje. Zato je seveda zelo pomembno, po kakšnih kriterijih bodo določeni »obdarovanci« in višine njihovih deležev.

Polnoletnost na dan 25. 6. 1991 je po našem mnenju vsekakor popolnoma deplasiran kriterij, iz več razlogov:

1. Po naši delovnopravni zakonodaji je mogoče skleniti delovno razmerje s 15. letom starosti, kar pomeni, da bi bili iz tovrstne razdelitve izvzeti delavci, ki so že soustvarjali družbeno premoženje.

2. Dejstvo sreče ali nesreče, biti rojen kak dan prej ali kasneje, pač ne more biti podlaga za pridobitev materialnih dobrin, saj v tem ni nobene logike.

● Edini logični kriterij za tovrstno delitev obstoječega družbenega premoženja je lahko velikost prispevka posameznika k njegovemu ustvarjanju, izražena v obliki trajanja delovne dobe v družbenem sektorju. Vsak drugačen kriterij bi bil bolj ali manj privlečen za lase in bi povzročal bodisi neutemeljeno obdarovanje bodisi neupravičeno prikrajšanje posameznikov pri delitvi. Nobene logike torej ni, da bi bili pri tej delitvi enakopravno udeleženi:

– polnoletni dijaki in študentje za razliko od nekoliko mlajših sovrstnikov, ki bi se lahko upravičeno čutili prikrajšane, čeprav ne eni ne drugi tega premoženja niso z ničemer soustvarjali,

– obrtniki in kmetje, ki so delali le za lastno premoženje.

Zlasti pri slednjih se pojavlja absurd, ko naj bi bili kmetje enakopravni udeleženci delitve družbenega premoženja, medtem ko seveda delavci ne bodo enakopravni udeleženci delitve kmetijskega premoženja. Predlagamo torej, da se poleg pogoja državljanstva (ne polnoletnosti) uporabi pri delitvi le kriterij trajanja delovne dobe v družbenem sektorju.

● Čeprav ocenjujemo, da je vsebinska zasnova predloga zakona v načelu bistveno boljša in bolj sprejemljiva od osnutka zakona, pa je vendarle treba ugotoviti:

– da gre pravzaprav za povsem nov model lastninjenja in privatizacije podjetij, ki z osnutkom dejansko nima veliko skupnega,

– da je zato kljub sprejemljivosti samega pristopa odprta še cela vrsta načelnih vprašanj, ki jih ni mogoče rešiti v obliki amandmajev na sedanji tekst predloga zakona, kar je razvidno tudi iz zgoraj navedenih razmišljanj.

Zato se tudi mi pridružujemo stališčem, da je treba sedanji predlog zakona vrniti v fazo osnutka, pri čemer pa naj se aktivnosti za pripravo novega predloga z upoštevanjem pripomb iz razprave in sprejem zakona maksimalno pospešijo

Vodja pravne službe
Mato Gostiša, dipl. iur.

Lojzetova krščanska morala

Se še spomnite Lojzeta Peterleta, kako je na TV ekranu moledoval, naj državljani prinesejo svoje devize v banke in tako mladi slovenski državi pomagajo iz gospodarskega dreka, v katerega jo je v dobršni meri spravil gospodarsko nepodkrepljen Demosov projekt osamosvajanja? Očitno je Lojze Mladinino prekvalifikacijo varčevalcev v vernike LB vzel zares in nastopil kot pridigar. In rezultat?

Sodeč po pismih bralcev v dnevnem časopisju, so mu prenekateri med »verniki« nasedli in segli v skrite nogavice. Zdaj pojejo blagor tistim, ki so bili tako pametni, da niso nasedli pridigarsko zapeljivim besedam g. Peterleta. Bankirji namreč nočejo nič slišati o tem, da bi varčevalci lahko dvigovali svoje devizne prihranke.

In kaj je z garancijami mlade slovenske države, o katerih je tvezil predsednik njene vlade? Lojze o njih molči kot grob. Toda to ga prav nič ne moti, da se znotraj Demosove koalicije ne bi še naprej kot lev boril za svoj predsedniški stolček. Je to tista krščanska morala, s katero se bomo vključili v Evropo?

I. K.

Igor Triller za Novo dobo

Je to cilj lastninjenja?

Warrasch et company

– Kakšno vlogo ima pri [illegible] Warrasch, ki je v [illegible] Karitasom vpleten [illegible] v druge dvomlji[illegible] posle?

Igor Triller: Večkrat smo ga prosili za dokumentacijo, vendar nam je zabrusil, da nam je niti ne misli izročiti! Morali bi sprožiti postopek preko Beograda, kar je brez možnosti za uspeh, saj bi bil »subjekt« prej likvidiran. Dokumentacija, ki jo imamo, pove dosti o tem, kakšne svinjarije so se dogajale v Elanu in od kod je bila financirana predvolilna kampanja krščanskih demokratov... Tudi nekaterim koroškim Slovencem verjetno ni do tega, da bi mi vse razkrili...

– Ali imajo t[illegible] vladni ministri kakšne [illegible]vatne interese?

Igor Tri[illegible]: Imajo in to celo mnogo[illegible]ni bi radi kupili podjetj[illegible] drugi zaradi dokumenta[illegible]je o prometu na črnih računih Elana, kjer se vidijo gotovinski dvigi posameznikov. Gre tudi za štiri milijone mark naenkrat in se ne ve, kam je ta denar šel.

Gospodje bi radi zabrisali sledi. Ti gospodje so iz zdajšnje krščanske demokracije. Vidi pa se tudi to, da je Elan plačeval tudi slovenski cerkvi. Denar bi se moral vračati iz Hilfsfonda in Karitasa na Elanov črni račun v tujini. Teh prilivov pa ni.

Na sodišču v Kranju imamo 33 ovadb proti posameznikom [illegible]še niti en postopek ni spro[illegible]žen. Z direktnimi tožbami [illegible]omo po[illegible] malo pospešiti...

– Obstaja nevarnos[illegible]da bi se s pomočjo Zakona [illegible] privatizaciji politični interes direktno vpletel v Elan[illegible]

Maribor popravlja svojo napako

Občina naj bi od Grubeliča odkupila Lilet

Nedolgo tega smo v našem časopisu zapisali kratko novico o tem, da obstaja upanje, da bo Lilet ponovno zaživel. To upanje se je uresničilo, saj so se na sodni obravnavi dogovorili, da bo skupščina občine Maribor kupila od Trend Forma, ki je v stečaju, oziroma Grubeliča celotno tovarno Lilet. Še ta mesec mora Maribor predložiti bančno garancijo za ta nakup, denar pa mora biti nakazan do februarja naslednjega leta. Takrat bo Lilet tudi uradno postal last mesta. In vrednost tega prenosa lastništva: 4.271.000 DEM.

Čeprav so prve ocene, da bo Maribor prišel do Lileta dokaj poceni (po neuradni ocenitvi je Lilet sedaj vreden najmanj 12 milijonov DEM), saj so ga po isti ceni tudi takrat prodali Trend Formu, pa je cena za popravek napak politike izpred dveh let vseeno velika. Do vseh teh peripetij in zapletov, zaradi katerih so še največjo škodo pretrpeli zaposleni v Liletu (na cesti jih je ostalo približno 500), namreč ne bi prišlo, če se leta 1989 takratni skupščini občine Maribor Pobrežje ne bi tako mudilo predlagati stečaj za Lilet. Kot da bi radi čimprej pozabili na napake pri gradnji in vodenju podjetja in upali, da bo s koncem Lileta konec tudi njihove slabe vesti.

Na srečo delavcev je ob vztrajnih zahtevah sindikata, da se Lilet ne sme prepustiti pozabi, skupščina Maribora le ustanovila komisijo, ki naj bi preučila primer Lilet. Komisijo je vodil Rudi Kos, v njej pa so sodelovali še Vekoslava Krašovec, Andrej Verlič in Boris Polič. Že po dveh mesecih delovanja je komisija pripravila poročilo, v katerem je navedena vrsta nepravilnosti v zvezi s stečajem in prodajo Lileta. Zaradi tega je moral nastopiti tudi javni pravobranilec, čeprav so se sprva te naloge branili, češ da to ni v njihovi pristojnosti. Tako je bila vložena tožba za razveljavitev prodajne pogodbe, saj so bila kršena mnoga njena določila. V tem času je sedanji lastnik Lileta Trend Form prav tako odšel v stečaj, tako da so delavci ostali na cesti, tovarna pa postala del stečajne mase Trend Forma. In ker se nikomur od oblasti in ustreznih organov ni mudilo ukvarjati se s tem stečajem, tovarna še sedaj stoji prazna.

Kot pa smo na začetku že omenili, je le prevladal razum, tako da se bo v začetku naslednjega leta lahko zaposlilo že nekaj delavcev. Koliko pa jih bo našlo zaposlitev v novem Liletu, bo odvisno od novega lastnika, ki pa še ni znan, čeprav že zbirajo ponudbe. Vsekakor bo tudi novo podjetje ostalo v usnjarsko-predelovalni industriji, tako da bodo nekdanji delavci Lileta imeli vsaj to prednost, da že poznajo to delo.

Sklep sodne poravnave je hkrati tudi uteha za sindikat, ki je bil zaradi svojega vztrajanja pri razrešitvi primera Lilet deležen mnogo kritik. Je tudi moralna zmaga komisije (njeni člani so namreč delali brezplačno), ki si je že na začetku postavila samo en cilj: da bodo v Liletu ponovno zabrneli stroji. Kljub temu pa je predsednik komisije Rudi Kos dejal, da bo komisija prenehala obstajati šele takrat, ko bo z vhodnih vrat Lileta tudi resnično odstranjena veriga.

Robert Peklaj

Humoreska

Kdo prevrača daljnovodne stebre

»No, pa so nam spet podrli steber,« je polglasno, bolj zase dejal tovariš Neposredni proizvajalec raznih strok, ko je kot po navadi za šankom bifeja Bližnja srečanja posebnih sort prebiral časopis in počasi srkal pivo.

– Kakšen steber? smo se takoj vmešali v njegov samogovor.

»Daljnovodni električni steber. Pri Krškem vendar.«

– Ah, to mislite! Ja ja, s temi srbskimi teroristi bi bilo treba nekaj narediti. Na prste bi jim morali stopiti.

»Zakaj s srbskimi teroristi?«

– Ja, saj je menda jasno, da oni postavljajo mine pod daljnovodne stebre, ali ne!?

»Jaz nisem tako prepričan, da gre za srbske teroriste...«

– Za koga drugega pa?

»Mislim, da to ni njihova rabota!«

– In zakaj ne?

»Nekaj stvari me moti pri tem, da bi jim naprtil ta miniranja.«

– Ja, in kaj vas moti?

»Predvsem in najprej to, da minirajo le stebre okrog Krškega, torej okrog nuklearke.«

– Ampak saj s tem nas ravno najbolj strašijo, češ da so vse bliže nuklearki in da jo bodo zdaj zdaj pognali v zrak...

»Na videz je to res, ampak s takimi miniranji bi se hudo izpostavljali, saj minirajo kar naprej na istem koncu in bi jih potemtakem lahko polovili kot zajce. Samo dobro zasedo je treba pripraviti.«

– To že imate prav in tudi čudno se mi zdi, kako to, da naša policija teh teroristov ne izsledi...

»No, vidite! Drugi dokaz, da ne gre za srbske teroriste, pa je to, da Srbom ni prav nič do tega, če bi naši pretirano stražili okrog nuklearke, ko pa so napovedali, da jo bodo vrgli v zrak.«

– Ja, in kdo naj bi potemtakem podstavljal eksploziv?

»Nekdo, ki bi na ta način rad dodobra preplašil slovensko javnost in jo prisilil, da bi pritisnila na vlado, naj nuklearko zapre.«

– Pa ja ne mislite, da eksploziv k daljnovodnim stebrom podstavljajo naši naravovarstveniki, torej zeleni!?

»Jaz nisem nič rekel o zelenih. To pravite vi. Jaz samo mislim, da Srbi tu nimajo vmes svojih prstov.«

– Madonca, na kaj takega še pomislil nisem. Kar verjeti ne morem, da bi bili naši zeleni...

»Saj je res težko verjeti, ko pa so sicer tako miroljubni, ampak zakaj pa mislite, da jih naša policija ne more ujeti, a!?«

Ostal sem brez besed. Tovariš Neposredni je kot navadno imel zadnjo besedo. No, ne čisto zadnjo. Nazadnje sem moral spregovoriti jaz, ko sem mu moral naročiti pivo, kot plačilo za originalno pojasnilo. *Bogo Sajovic*

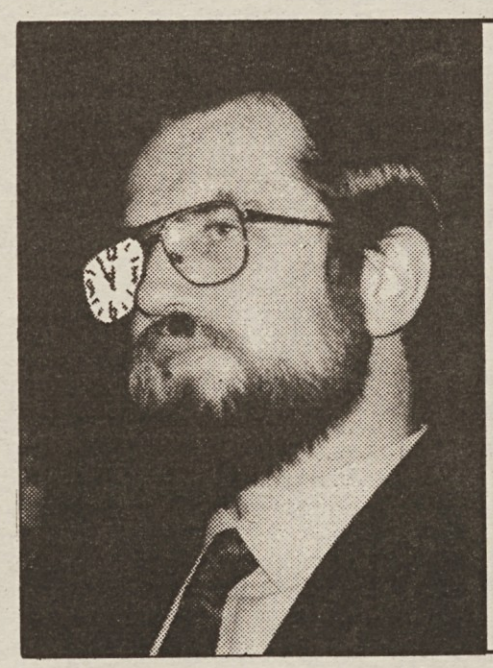

Duhovite odgovore bomo posebej nagradili.

1. Nagrada: **DAVKI PO NOVEM**
2. Nagrada: **NOVA DELOVNA ZAKONODAJA**
3. Nagrada: **MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU**

Časi Demosovega hazardiranja z gospodarstvom in delavci se iztekajo. Delavska enotnost zato v tej rubričici razpisuje nagradno igro, v kateri boste lahko napovedovali, koliko časa še bo Slovencem krojila njihove usode ta vlada na čelu z njenim predsednikom Lojzetom Peterletom. Odgovore bomo prejemali do vključno 35. številke Delavske enotnosti. Nagrajeni bodo tisti, ki bodo zadeli oziroma se bodo v svoji napovedi najbolj približali času Peterletovega odhoda.

Molitev je zalegla

Marička Mavec iz Kranja se nam je spet oglasila. Njena molitev zadnjič je očitno koristila g. Peterletu, ki je za zdaj zadržal predsedniški stolček. Marička je še vedno za neomejen mandat g. predsednika, ki pa ga je tokrat povezala s svojo vročo željo, da bi se Peterle boril za delavce. Jo bo slišal?

Pohitite z napovedmi, v prihodnji številki namreč zaključujemo našo igro!

Horoskop

Ljubezen device

Ljudem, rojenim v znaku device, pomeni ljubezen vladarico njihovega sveta. Njihova ljubezen je globoka, ne le v vsakdanjih stvareh, temveč tudi v vzvišenih idealih, kot so narod, domovina, poštenje itd. Tudi dr. Ivan Tavčar, slovenski pisatelj in politik (rojen 28. avgusta 1851), je bil ljubezni globoko vdan. Tako vsakdanji ljubezni, kar opisuje tudi v svojih delih, kot tudi ljubezni do slovenskega naroda, do njegovega jezika in svobode, za kar se je zavzemal kot politik. Seveda pa k ljubezni devic nujno spada tudi njihova privrženost domu, družini in zakonu, uživanju lepega in polnega življenja.

Ni pa dr. Ivanu Tavčarju manjkalo političnih nasprotnikov, predvsem klerikalnih, saj je bil dr. Tavčar liberalno usmerjen. Kot devica je bil iskren in je tako svojim nasprotnikom, če so ti to seveda zaslužili, vedno serviral resnico oziroma razkrinkaval njihovo takšno ali drugačno licemerno govorjenje ali postopke. Nekoč je to storil na govorniškem odru, drugič spet v svojem književnem delu; njegov roman »4000« je konkreten primer njegovega obračuna z licemernimi klerikalnimi politiki.

Nekoč pa jo je na predvolilnem shodu skupil. Govoril je o otroškem varstvu. Njegovo govorjenje je stalno motil mlad kaplan s svojimi medklici. Končno je bilo dr. Tavčrju medklicov dovolj in je zabrusil kaplanu:

»Kaj se vtikate v besedo, saj nič ne razumete, ko nimate otrok.«

»Kaj veste, gospod doktor,« se je pogumno odrezal mladi kaplan. Ljudje so se krohotali in shoda je bilo konec.

V tem tednu so bili rojeni tudi slovenski slikar Tone Kralj in slikar in pesnik Janez Puhar, francoski kemik Antoine Laeurant de Lavoisier, francoski pesnik in pisatelj Guillaume Apollinaire, kitajski filozof Kunfucij, nemški filozof Georg Wilhelm Hegel, nemški pesnik Johann Wolfgang Goethe, ruski pripovednik grof Lev Nikolajevič Tolstoj, francoski državnik Jean-Baptiste Colbert, markiz de Seignelay in švedska filmska igralka Ingrid Bergman. *Deni*

Nagradna križanka št. 34

STORILEC KAZNIVEGA DEJANJA, DELINKVENT		ZABAVA	ŠPORTNI ALI VOJAŠKI OBJEKT	MAJHNE LIVADE	NENADNA SMRT	PRAVOSLAVNA VERSKA PODOBA	POKRAJINA ONSTRAN POLARNE GOZDNE MEJE V SEVERNI AMERIKI IN SIBIRIJI		ZVEZNA DRŽAVA V ZDA	RIKO DEBENJAK	BODEČ POLJSKI PLEVEL	SVETLIKANJE	SAMOSTAN NA BAVARSKEM
DEL OTROŠKE ROKE			3				AVSTRIJSKA POKRAJINA						
STROJ ZA TEPTANJE SNEGA							NOBELOVKA ZA LITERATURO 1928 / ENAKI ČRKI		5				
IME IN PRIIMEK AMERIŠKEGA PESNIKA	9									NEMŠKI FILOZOF / VRSTA POSODE			
NAŠA ALPSKA SMUČARKA (MATEJA)					GOLA KOPALKA / AVTOR »HLAPCEV«	10							2
KRAVA PRED PRVO TELITVIJO		12		6			VODNA ŽIVAL / POBIČ, FANTE				-- GRECO / SRNI PODOBEN PES		
LITERARNI IZRAZ ZA TRNEK						FILOZOFSKI POJEM / IGRALKA IRELAND						4	OBROK ODPLAČILA KREDITA
RAHLO PADANJE DEŽJA						8		GORSTVO V MAVRETANIJI					
MANJ KOT ENA				NEOKUSEN IZDELEK / GREAT BRITAIN				SIMBOL ZA SREBRO	MESTO NA SICILIJI		7		
ŽENSKA, KI DELUJE PODTALNO		1							LJUDSKO IME ZA SODČEK			11	
KADAR			MEDVEDOVO BIVALIŠČE						PROSTOR, OBMOČJE				

Ko boste križanko rešili do konca, črke z oštevilčenih polj napišite po vrsti od 1. do 12. Tako boste dobili geslo, ki nam ga pošljite do 27. avgusta 1991 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana p. p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom na ovojnici: Nagradna križanka št. 34

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Nagrade so: 1.000, 700 in 500 dinarjev

Pravilno geslo križanke št. 32 je: Mirovno gibanje

Izžrebani reševalci nagradne križanke št. 32

1. Majda Lovrenčič, Bukovica 21, 64227 Selca,
2. Darinka Tominšek, Bezina 9, 63210 Sl. Konjice,
3. Miran Trebežnik, Trg F. Fakina 2 a, 61420 Trbovlje

Nagrade bomo poslali po pošti.

DE časopis slovenskih delavcev

- Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942.
- **DE – časopis slovenskih delavcev, je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije**
- Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479
- Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956
- Namestnik glavnega urednika: Franček Kavčič, telefon 311-956, 313-942
- Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 316-527, 311-956, 313-942
- Časopis urejajo: Andrej Agnič (sindikalni zaupnik, fotografija), Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančeškin (življenjska razpotja), Ivo Kuljaj (ravbarkomanda, najpomembnejša in zadnja stran), Damjan Križnik (sedem dni v sindikatih), Robert Peklaj (novinar), Boris Rugelj (na tržnem prepihu, pocenimo življenje), Sonja Seljak (lektorica), Janez Sever (posebne naloge), Andrej Ulaga (razgibajmo življenje), Igor Žitnik (razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956
- Naročnina: 321-255
- Posamezna številka DE stane 25 dinarjev
- Žiro račun: 50101-603-46834
- Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 2, Ljubljana
- Časopisni svet: Metka Roksandič, Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan in Dušan Semolič

Letos gospodari strah

Podzemelj! Kolpa se umiri in postane najtoplejša slovenska reka. Lepo vreme jo je ogrelo na 27 stopinj. Najraje bi v vodi prespal, tako vroče in soparno je. Ko smo odšli iz Domlja, je kamp v Vinici že oživel. Oživili so ga Ljubljančani. Tradicionalnih gostov Nizozemcev ni. Razmere so naredile svoje, vojni davek je le še eno priznanje poraza politike miru in dogovarjanja.

Na drugem bregu Kolpe je tiho. Ljudje so zaskrbljeni in boječi. Je vojna, pa je ni! V preteklih dneh so kar naprej napovedovali napad na Karlovec. Nato splošno mobilizacijo in klanje. Vojna vedno prinese klanje!

Lansko leto ob tem času so se glasno petelinili pod raznimi zastavami, opiti s strastjo varljive zmage. Letos gospodari strah!

Na drugi strani je ravnina. Ob večerih se vidijo luči Pravutine. Na tem polju so v vsaki vojni in na vsakih manevrih prečkali Kolpo. Mostu ni, voda je plitka. Nekje v bližini je poligon. Vsakega avgusta so tam vadili letalci in protiletalci. Kakšen teden je ropotalo, kopalci pa smo imeli zračno parado. Letos tega ni! Streljajo povsod drugod.

Za Belo Krajino so značilne veselice in ob njih gasilci. V Metliki je gasilski muzej, tu se je ta organizacija rodila. Letos je mir. Ni pravega razpoloženja, in kot pravi prijatelj Julij: »Oblast se je spremenila, naj novi pokažejo, kaj znajo! Pri meni na vrtu smo ‚ta stari' napravili veselje.«

Dolgega časa ni. V vodi mrgoli ribičev. V tem delu Kolpe je že red. So čuvaji in predpisi. Pa še vedno kdo kali vodo z dinamitom, da si napolni skrinjo. Navade je težko spreminjati. V bližnjih Gribljah je eksplodiralo. To so nam povedali na tiskovni konferenci, časniki pa so prinesli vest. Kot da bi naš mir sodil v drugi del načrta »Bedem« (predzid!). Domačini govore o črpalki v Mariboru, pa o drogovih pri Krškem. Ne vznemirjajo se. Vsake toliko časa nekaj poči, sedaj pa še posebej, ko je orožja in municije na pretek.

Naše kopališče se je napolnilo. Mnogo je novih obrazov. Skočili so čez Gorjance, ker na morje ne gre. Spoznavajo lepoto reke in domovine. Črnomeljski in metliški Integral pa se razdružujeta. Črnomelj Metliki gospodoval ne bo! In izgubljeno je še eno leto, ko bi mogli kaj urediti. Tako so Črnomaljci izpraznili gostišče na kopališču kot vojska vojašnice. Metličani pa vanj pripeljali, česar niso potrebovali drugje.

Drugače pa se ljudje razumejo in tudi meja na Kolpi še vedno druži. Čez mejo je pivo po deset dinarjev!

Milan Bratec

Razgovor za delovno mesto

Lepo sončno jutro. Mesto je prebudil vrvež ljudi, ki so jutro pozdravili z nasmehom na obrazu. Po dolgotrajnih meglenih jutrih, prepojenih s smradom in smogom, je to prinašalo sončen dan, poln upanja, da bo to lep, topel in srečen dan. Ljudje so ob takih dnevih prijazni in potrpežljivejši. »Upam, da bo tudi uspešen,« si potiho zaželim, ko zrem v gnečo pred križiščem in ustavljam avtomobil v koloni pločevinastih konjičkov.

Zadnjih štirinajst dni mi je preteklo, kot bi mignil. Sprva razpis za prosto delovno mesto, moja želja, odločitev, nujno potrebna služba, delovno mesto, kot pisano za mojo dušo, življenjska priložnost in končno današnji dan, ko sem povabljena na razgovor. Že po telefonskem razgovoru sem zvedela, da sem med ožjimi izbranci.

Moje priprave so bile nadvse uspešne. Sposodila sem si denar in šla k frizerju, mamo sem prepričala, da mi je posodila svojo najnovejšo obleko, nedeljski popoldan sem preživela tako, da sem se do večera sprehajala s psom po Tivoliju in si dvigovala samozavest.

Tako popolnoma pripravljena na priložnost za novo delovno mesto, se sploh ne razburjam zaradi jutranje gneče na cestišču, saj sem celo uro prezgodna. Hupa! Ozrem se in vidim razburjenega voznika v za menoj čakajočem avtu. Nekaj mi maha. Ojoj, zelena luč.

Še preden sem utegnila speljati, se je zopet prižgala rdeča luč na semaforju.

V vzvratnem ogledalu vidim, da se je voznik za menoj še bolj razburil. »No, nič hudega,« se tolažim, »jutro je, voznik je eden tistih, ki ta del dneva bolj slabo preživljajo, mene pa nič ne sme vreči s tira.« Sklenila sem, da ga niti ne pogledam več, kajti sleherna nervoza je lahko usodna za moj razgovor.

No, v drugo je šlo. Zeleno luč sem opazila pravočasno, avto mi ni crknil sredi križišča, neljubi dogodek sem si izbrisala iz spomina in že je bilo križišče za menoj. Pogledam v ogledalo in ugotovim, da je make-up zadovoljiv. Ne preveč vsiljiv, ampak diskreten. Poda se k barvi mojih oči in k obleki. Še enkrat preizkusim svoj prisrčni nasmešek, ki se mi je pojavil po urah in urah stanja pred ogledalom.

Tik pred križiščem sem pogledala na cesto. Morala sem zaviti na levo in v trenutku vključila levi smernik in že sem bila na pravilnem pasu za zavijanje.

Tuuuu... Moj avto je obstal na mestu. Poleg svojih zavor sem slišala še zavore drugih avtomobilov. Mislila sem, da bom zaslišala tisti znani pok pločevine. Zamižala sem. V trenutku popolne tišine sem odprla oči in zagledala samo še zadnji del avtomobila, tistega voznika, ki sem ga imela čast spoznati že križišče prej.

»O groza,« sem zavzdihnila in hitro speljala naprej z upanjem, da ne bom zagledala še obrazov drugih voznikov, ki bi lahko še slabše reagirali kot tisti prej.

Od tod naprej sem se posvetila samo vožnji in srečno prišla pred stavbo, v katero sem bila namenjena. Jutranji mir se mi je povrnil in začela sem iskati prostor za parkiranje. Vse zasedeno. Po dveh, treh kroženjih okoli stavbe sem zagledala avtomobil, ki je vzvratno vozil s svojega parkirnega prostora. Dodala sem plin in zadovoljna nad najdbo hotela parkirati.

Zavore, hupa, kepa v grlu, krč v želodcu. Zajamem zrak in občutim, da sem popolnoma potna po telesu. Poleg mene nekaj prekrije sonce. Od nekod zvok prihaja, nekdo trka na okno avtomobila. Refleksno se zaklenem in šele potem pogledam, kdo stoji pred menoj.

»To ni res,« mi uide iz ust.

»Pa je,« kriči. »Kdo vam je sploh dal vozniško dovoljenje, jaz bi vas spravil takoj v zapor in to v samico,« in tako naprej in naprej.

Sploh ni nehal kričati. No, ko je bil že ves hripav, mi je poklonil pogled, ki si ga tudi nisem hotela zapomniti.

Nekaj minut sem še sedela v avtomobilu in kolikor toliko pomirjena stopila ven in odšla v stavbo. Po stopnicah navzgor sem ugotovila, da sem kljub prezgodnjemu odhodu prišla ravno pravi čas. V tajništvu me je prijazno sprejela starejša gospa, ki mi je postregla s kavo. Pogledala je na uro in se mi opravičevala zaradi čakanja, saj je njen direktor zaradi jutranje gneče na cesti zamudil, vendar me bo takoj sprejel. Telefon je kmalu zazvonil in tajnica me je napotila naprej.

Ko sem stopila v pisarno, je tam sedel on. Moj jutranji sovražnik. Pogleda sta se srečala. Nič mi ni rekel, niti tega, da naj grem naprej ali pa da naj zginem. V zraku se je naelektrilo. Moj notranji glas mi je povedal, da tudi s tem delovnim mestom ne bo nič. Prebudil se mi je ponos. Na obraz sem si nadela tisti strenirani nasmešek in se na petah obrnila. Vrat njegove sobe nisem hotela zapreti in njegovi tajnici sem na ves glas želela prijeten dan.

Emina Durič

Zgodilo se je na sindikalnem

»Kako čudna so pota življenja,« je zavzdihnila Vera, ko se je v zgodnjih jutranjih urah vračala proti domu, kjer sta jo čakala mož in osemletni sin. Sindikalni izlet, pa čeprav samo enodneven, ki pa je za nekatere trajal pozno v noč, in njeno srečanje z Andrejem je dalo vsemu temu posebno moč in čar.

Z Andrejem sta se poznala že precej časa, oba sta delala v železarni, ona na stružnici, on na sosednjem rezkalnem stroju. Skupaj sta hodila v službo, pa na malico, klepetala ob kavici in tako spoznavala drug drugega. In oba sta imela ohlajen zakon.

Potem pa je prišel tisti trenutek. Kaj je še lepšega, kot se odločiti za mamljivo ponudbo, ki jo je pripravil sindikat obdelave – enodnevni izlet v Prekmurje z večerjo in zabavo.

Vera se je za ta dan še posebno uredila, pokazala je celo prav nenavadno izzivalno obnašanje do sodelavcev in tudi Andreja. Izbrala sta si mesto v zadnjem delu avtobusa. Gibi in pogledi so govorili, da je danes njun dan. Prijetno klepetanje o vsakdanjosti pa tudi o stvareh, ki jih prej nista nikoli govorila. Dojemala in spoznavala sta, kako sta si blizu in koliko skupnega imata. Ogled številnih znamenitosti, degustacija v Ptujski kleti, pa kosilo in kopanje v Moravcih. Vse se je odvijalo z neverjetno naglico in z nestrpnostjo sta pričakovala večera. Ansambel pri večerji so bili zvečine sodelavci iz obrata, ki so igrali različne inštrumente, in zabava je začela dosegati vrhunec. Čustva in popite količine alkohola so začele počasi, toda vztrajno delovati in se kazati v različnih oblikah. Parčki so izginjali, se zopet vračali in mnogi so bili nekam čudno spremenjeni, lahkotnejši, tudi obnašali so se drugače. Med njimi tudi Andrej in Vera.

In ko je sedaj stopala sama, samcata, nekoliko omotična in še vsa pod vtisom vseh doživetij preteklega dne, se ji je po glavi motala kopica vprašanj. Je bil mar izlet res tako odločujoč, njena prelomnica ali pa bo spet vse po starem? Ko je stopila v spalnico, je ob pogledu na spečega sina začutila krivdo in trpkost. Ko je objela moža, so se ji pred očmi zopet zvrstili številni dogodki z Andrejevo podobo. Zamižala je. Pa kaj bi, bil je pač sindikalni izlet.

Ribič

Drug drugemu smo kradli

V družini nas je pet: še ne šolska vnučka, snaha, sin, žena in jaz. Mi, odrasli smo delali vsak v svojem podjetju. Dobro smo zaslužili, kot osli garali, nič nam ni manjkalo.

Pa glej hudiča! Kar naenkrat smo bili hkrati na cesti. Na hranilnih knjižicah smo imeli le nekaj fickov, ki smo jih hitro zapravili. Kaj sedaj? Od podjetja nič, od sociale nič. Edini dohodek – vnučkin otroški dodatek.

Živeti pa smo morali!

Na katerakoli vrata smo potrkali, enak odgovor: Pridite čez teden dni.

Mine teden, spet vsak po svoje trkamo: Mogoče čez teden dni.

Tuhtamo, tuhtamo, izhoda ne vidimo. Obrnimo se na vsak svoje sorodstvo! In smo kar po vrsti spoznali, se osebno prepričali: Žlahta je strgana plahta!

Pa saj so tu še dobri znanci. Hajdi k njim na posodo!

Koliko ima kdo izmed nas teh dobrih botrov, drug za drugega nismo vedeli.

V kraju pa veljamo za pošteno družino.

In ko je kdo za dve, tri ure »zgasnil« od doma, smo ostali takoj zvedeli, po sistemu rekla-kazala, odšel je k znancu, znanki »na posodo«.

Nismo pa bili tako škrti, da bi vse izposojeno obdržali zase. Vsak je nekaj »pricurnil« v skupno blagajno.

Vnučkin dodatek pa vedno na hranilno knjižico. Znajo priti še hujši časi. Če bo že nas odrasle kuzla lizala, otrok ne sme biti brez koščka kruha in skodelice mleka. In ni daleč čas, ko bo morala v šolo.

Natanko pa nihče ni vedel, koliko je kdo pri dobrih znancih »nažical«. Samo slutili smo, da »črni« fond pri vsakem od nas obstaja. Toda koliko?

Vsi štirje kadimo, pijemo turško, jaz pa še vino. Tako se je začela strastna hajka za »črnimi« blagajnami. V enosobnem solidarnostnem stanovanju ne more biti toliko kotičkov. Pa so se kar našli. Ko je kdo »kupček« odkril, kaj malega »sunil«, ni »okradeni« besedice zinil. Raje si je poiskal drugo skrivališče.

»Okradeni« pa smo bili kar vsi po vrsti. Samo vnučka ne, ki je imela svoje dinarčke v banki naložene.

Pred vrata sociale smo še naprej redno hodili in še zmeraj so nam dajali upanje: Čez teden dni pa prav gotovo.

Hočeš nočeš – postali smo družinski tatovi.

Enkrat pa je bil moj znanec izredno dobre volje. Obdarjen je s čudovito trgovsko žilico. Kar naprej je kupoval in prodajal.

– Danes samo še s »šverca-njem« dobro živiš, s poštenim delom ne. Kradejo pa vsi: od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol. Zakaj pa ne bi še jaz?

No, tistega dopoldneva, ko mu je šla kupoprodaja kot po maslu, se je pri nas oglasil – malo vinjen, a izredno dobre volje.

– Danes pa bomo jedli in pili! in je na mizo naštel čistih pet tisoč. – Drago, tebi pa odpišem do poslednjega ficka! me je plesknil po hrbtu. Seveda so naši takoj vedeli, kam sem hodil »na posodo«.

Žena in snaha sta pripravili zares imenitno malico. Še angelci v nebesih – pa mogoče naši ministri bi si jo privoščili. Pa smo se kar sami mastili. In ko smo bili najboljše volje, je vstopil pismonoša in prinesel za vse štiri odločbo od sociale: vsak mesečno po tri tisoč dinarjev in še za štiri mesece nazaj, ko smo zaman trkali na vrata, ko so nam dajali upanje: Pridite čez teden dni.

Pa naj kdo reče, da naša socialna oblast ni socialna! Vse izposojeno smo vrnili in nič več nismo družinski tatovi. Živimo človeka vredno življenje. NAJ ŽIVI HUMANA SOCIALA!

Drago Kumer

NAJ VAM NE BO NERODNO!
Ali ste to vi?

Prav na dan slovenske osamosvojitve:

– ste izvedeli, da vas je šef uvrstil na seznam trajnih presežkov v vaši delovni organizaciji;

– so vam po treh mesecih izplačali zaostali osebni dohodek, vaš direktor pa je »pobasal« najboljše partnerje za svojo privatno firmo;

– ste Jožici končno izjecljali, da jo imate radi, tudi na koncert v Cankarjev dom bo šla z vami – karte ste hvala bogu dobili pri kulturnem animatorju v službi – toda, kaj, če se bo po koncertu pustila povabiti še na večerjo, plačo pa ste porabili že pred štirinajstimi dnevi;

– bi morali sodelavki za rojstni dan povedati nekaj besed, pa modrica, s katero vas je zaradi nje po zadnjem sindikalnem izletu obdarila žena, še ni izginila?

Same zadrege torej, nenehne zadrege!

Časi, ki jih živimo, niso samo zgodovinski in prelomni. Tudi bridki so, za nekoga usodno žalostni, za drugega humorno zabavni, za tretjega pač samo taki, da bi bilo o njih vredno kaj povedati in zapisati. Ob toliko velikih besedah, je drobne, osebne, skromne in nepomembne, komaj slišati. Pa so tudi del nas.

Pri časopisu slovenskih delavcev DE smo se odločili ponuditi možnost, da svoje občutke posredujete tudi drugim. Razpisujemo

ODPRT NATEČAJ

za zgodbe, pripovedi, razmišljanja, zapise, humoreske, satire, tožbe itd. Zgodbe, ki jih piše življenje torej, če uporabimo malo izrabljen, pa kar pravšen naziv.

Vaše zapise čim prej, najpozneje pa do 15. septembra, pošljite na naslov **DE, časopis slovenskih delavcev, Ljubljana, Dalmatinova 4/III.** Objavljene zgodbe bomo dobro nagradili, najbolj uspešne pa se bodo potegovale tudi za posebej zanimive nagrade.

Zgodbe naj ne bodo daljše od dveh tipkanih strani (60 vrst), lahko so tudi anonimne, toda potem boste morali razmišljati, kako dokazati avtorstvo za honorar, ki vam bo obogatil počitnice. Če se vam zdi, da imate težave s slovnico, nič hudega. Le posebej pripišite, da želite pomoč naše lektorice, v vsebino pa tako in tako ne bomo posegali. Pohitite!